

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

**VYUŽÍVÁNÍ KREATIVNÍHO ÚČETNICTVÍ VYBRANOU
OBCHODNÍ KORPORACÍ**

USING OF CREATIVE ACCOUNTING IN SELECTED COMPANY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Petra Hýblová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Lenka Zemánková, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Ústav: Ústav financí
Studentka: **Bc. Petra Hýblová**
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Vedoucí práce: **Ing. Lenka Zemánková, Ph.D.**
Akademický rok: 2016/17

Ředitelka ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Využívání kreativního účetnictví vybranou obchodní korporací

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce: motivy, příležitosti a vnímání rizika kreativního účetnictví

Analýza současného stavu: zjištění motivů, příležitostí a vnímání rizika kreativního účetnictví konkrétní obchodní korporace, rozbor kreativního účetnictví analyzované obchodní korporace za jeden rok, zjištění dopadu kreativního účetnictví

Vlastní návrhy řešení ve smyslu věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Analyzovat jaké nástroje kreativního účetnictví využívá konkrétní subjekt. Jaké jsou jeho motivy, příležitosti a jak je vnímáno riziko v souvislosti s kreativním účetnictvím. Analyzovat jaký má využití kreativního účetnictví dopad na subjekt. Navrhnout subjektu kroky k nápravě ve směru věrného a poctivého zobrazení.

Základní literární prameny:

DUŠEK, J. Vyhněte se chybám v účetnictví: rady, řešení, praktické příklady. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 9788024754338.

KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. XX. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2012. ISBN 978-80-7273-169-5.

MULFORD, CH. The financial numbers game: detecting creative accounting practices. New York: John Wiley, 2002. ISBN 04-717-7073-6.

PUTNOVÁ, A. Etické řízení ve firmě: nástroje a metody: etický a sociální audit. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1621-3.

ZEMÁNKOVÁ, L. Využívání kreativního účetnictví malými a drobnými podniky v České republice. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2013. 202 s. Vedoucí dizertační práce doc. Ing. Anna Fedorová, CSc.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17.

V Brně, dne 28. 2. 2017

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc.
ředitelka

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá problematikou kreativního účetnictví ve vybrané obchodní korporaci. Nejprve jsou vymezeny veškeré teoretické podklady, následně je provedena analýza vybraných účetních případů za rok 2016, kde bylo využito metod kreativního účetnictví. Veškeré případy využívající kreativní účetnictví jsou přepracovány tak, aby tyto praktiky neobsahovaly a je vyčíslen nový hospodářský výsledek a daň z přidané hodnoty, kterou měla společnost správně odvést.

ABSTRACT

This thesis deals with the creative accounting in the selected business corporation. First, the theoretical background is defined, followed by an analysis of the selected accounting cases for the year 2016, where creative accounting methods were used. All the creative accounting cases are then redesigned so that they do not include these practices. New earnings are therefore calculated as well as the new value added tax rate that the company should have properly deducted.

KLÍČOVÁ SLOVA

Kreativní účetnictví, podvod, etika účetnictví, obchodní korporace, švarcsystém, účetnictví, hospodářská kriminalita, daň z příjmu, hospodářský výsledek.

KEY WORDS

Creative accounting, fraud, ethics of accounting, business corporation, svarc system, accounting, economic crime, income tax, profit.

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

HÝBLOVÁ, P. *Využívání kreativního účetnictví vybranou obchodní korporací*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2017. 82 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Lenka Zemánková, Ph.D..

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 26. května 2017

.....

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce paní Ing. Lence Zemánkové, Ph.D. za její odborné rady a cenné připomínky, které mi velmi pomohly při zpracování této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala společnosti za poskytnutí veškerých informací a podkladů, díky kterým tato práce mohla vzniknout.

Obsah

ÚVOD.....	7
VYMEZENÍ PROBLEMATIKY, CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ	8
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	9
1.1 Kreativní účetnictví	9
1.1.1 Definice a vznik kreativního účetnictví.....	9
1.1.2 Etika účetnictví.....	10
1.1.3 Věrné a poctivé účetnictví	11
1.1.4 Regulační rámec českého účetnictví	11
1.2 Vymezení stěžejních pojmů.....	13
1.2.1 Podvody.....	13
1.2.2 Švarcsystém.....	14
1.2.3 Daňově uznatelné výdaje (náklady)	16
1.3 Předpoklad vzniku, důvody a motivace pro využívání kreativního účetnictví.....	16
1.3.1 Předpoklad vzniku podvodu a typický profil podvodníka	16
1.3.2 Důvody využívání kreativního účetnictví	18
1.3.3 Motivace využívání kreativního účetnictví	20
1.3.4 Efekty využívání kreativního účetnictví.....	20
1.4 Průzkumy týkající se hospodářských podvodů.....	21
1.4.1 Report to the Nations 2016.....	21
1.4.2 Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016	23
1.4.3 Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v ČR a na Slovensku	25
1.4.4 Závěr k průzkumům	26
1.5 Techniky kreativního účetnictví	27
1.5.1 Window dressing	27
1.5.2 Mimobilanční financování	29
1.5.3 Earnings management	29
1.6 Stupně využití kreativního účetnictví	31
1.6.1 I. stupeň manipulace účetních výkazů.....	31

1.6.2	II. stupeň manipulace účetních výkazů	32
1.6.3	III. stupeň manipulace účetních výkazů	32
1.7	Sankce	32
1.7.1	Sankce dle zákona o účetnictví	33
1.7.2	Sankce dle trestního zákoníku	33
1.8	Opatření a prevence.....	36
2	ANALÝZA VYBRANÉ OBCHODNÍ KORPORACE.....	39
2.1	Údaje o účetní jednotce	39
2.2	Konkrétní případy využití kreativního účetnictví	40
2.2.1	Švarcsystém.....	41
2.2.2	Pohonné hmoty.....	47
2.2.3	Náklady spojené s kanceláří.....	49
2.2.4	Náklady spojené s výkonem činnosti	54
2.2.5	Náklady spojené s cestováním	57
2.3	Sumarizace jednotlivých praktik kreativního účetnictví	59
2.4	Sumarizace na jednotlivých účtech	60
3	NÁVRH ŘEŠENÍ.....	66
3.1	Nová podoba výkazu zisku a ztráty.....	66
3.2	Nový výsledek hospodaření a daň z příjmu právnických osob	67
4	ZÁVĚR	69
	Seznam použití literatury	72
	Seznam tabulek	76
	Seznam grafů.....	78
	Seznam obrázků	79

ÚVOD

Problematika kolem kreativního účetnictví je dnes velmi ožehavým a stále více aktuálním tématem. I přes to, že se na tuhle oblast zaměřuje čím dál více literatury i pozornosti nejen široké veřejnosti, ale i různých institucí či státních orgánů, jde stále o velmi problematické téma. Kauzy jako Enron nebo WorldCom světu i po letech dokazují, kam až může využívání kreativního účetnictví zajít a jaké může mít nedozírné následky. Význam tohle téma ale nemá jen pro velké společnosti, jelikož snaha o daňovou optimalizaci je patrná u většiny společnosti a je naprosto logickým prostředkem pro dosažení co nejmenšího daňového zatížení.

Kreativní účetnictví je v dnešní době stále více využívanou metodou, i přes to, že dopad pro stát u většiny především menších společností nemusí být až tak velký. Tato praktika nabývá různých podob a je využívána z různých důvodů, které se mohou lišit jak v závislosti na různých zemích, tak i na velikosti společnosti.

Společnosti jsou v rámci výkonu své činnosti povinny vést v určité formě účetnictví, s čímž také souvisí stanovení hospodářského výsledku a výsledné daňové povinnosti, kterou se snaží v rámci daňové optimalizace co nejvíce snížit. Důležité je však rozlišovat, zda jsou tyto kroky vedoucí ke snížení daňové povinnosti legální, či nikoliv. Naopak ve Spojených státech amerických a ostatních vyspělých zemích, především pak u velkých firem fungujících na akciovém trhu, je motivem pro využívání kreativního účetnictví především nadhodnocování dosažených výsledků společnosti. (51)

Tato závěrečná diplomová práce je zaměřena na analýzu nástrojů kreativního účetnictví ve vybrané obchodní korporaci. Pro zpracování této práce byla vybrána obchodní korporace s právní formou společnosti s ručením omezeným, která se zabývá stavebními pracemi, konkrétně montážemi sádkokartonu, zateplování fasád a minerálními podhledy. Nástroje kreativního účetnictví budou nejprve po důkladné analýze účetnictví za rok 2016 jednotlivě identifikovány. Dále pak bude pro každou položku proveden přepočít na správné hodnoty. Veškeré nově vypočtené hodnoty budou dále využity pro vypracování nového výkazu zisku a ztráty za rok 2016, který bude sloužit ke stanovení nové hodnoty hospodářského výsledku a daně z přidané hodnoty za rok 2016.

VYMEZENÍ PROBLEMATIKY, CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Vzhledem k stále zvyšující se tendenci využívání různých praktik kreativního účetnictví je diplomová práce zaměřena na tuto důležitou a obecně často opomíjenou oblast. Opomíjenou proto, že spousta lidí v dnešní době tyto praktiky vzhledem k jejich hojnému využívání již ani nevnímá jako něco, co je nad rámec zákona. Tato práce je tedy konkrétně zaměřená na využívání kreativního účetnictví vybranou obchodní korporací.

Hlavním cílem této diplomové práce je porovnat hospodaření vybrané společnosti za rok 2016 při využívání praktik kreativního účetnictví, a po úpravě, která již praktiky kreativního účetnictví nezahrnuje. Tohoto cíle bude dosaženo dalšími dílčími cíli, kterými jsou:

- důkladná analýza veškerých dokladů a účetních výkazů za rok 2016,
- analýza a zhodnocení vybraných metod kreativního účetnictví které společnost využívá,
- přepracování účetních případů a výkazu zisků a ztráty tak, aby praktiky kreativního účetnictví neobsahoval,
- vyčíslení nové daně z příjmu právnických osob, kterou by společnost měla správně zaplatit při nevyužití praktik kreativního účetnictví.

K realizaci této práce byly poskytnuty vybranou obchodní korporací její účetní doklady, účetní výkazy a také interní informace. Pro upřesnění využívání praktik kreativního účetnictví bylo využito rozhovoru přímo s jednatelem společnosti a účetní, která společnosti zpracovává účetnictví.

Vzhledem k charakteru práce a citlivosti tématu byla daná společnost po domluvě s vlastníkem uváděna v celé práci pod fiktivní názvem XYZ, s.r.o. Stejně tak některá poskytnutá data byla vzhledem k utajení v práci pozměněna za pomoci pronásobení koeficientem, ovšem tak, aby nepozměnila charakter a transparentnost této práce.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Teoretická část diplomové práce je zaměřena na seznámení se s problematikou kreativního účetnictví a pojmů s ním souvisejícím. Budou zde vymezeny důležité oblasti týkající se kreativního účetnictví, spolu s klíčovými pojmy, které s touto problematikou souvisejí. Vysvětlena bude podstata jednotlivých metod využívaných v rámci kreativního účetnictví, společně s motivy, které k němu konkrétní osoby vede. Uvedeny jsou i efekty, jaké kreativní účetnictví přináší, či tresty, které za tyto praktiky hrozí. V další kapitole jsou pak pro upřesnění uvedeny celosvětové průzkumy, které číselně doplňují, v jakých objemech je praktikování kreativního účetnictví odhadováno či vnímáno širokou veřejností.

1.1 Kreativní účetnictví

Tato kapitola je zaměřena na kreativní účetnictví obecně. Uvedena zde bude podstata tohoto slovního spojení, co vlastně tento pojem vyjadřuje a jakým způsobem je vnímám. Dále je zde uvedena krátká kapitola týkající se historie a úplných počátků kreativního účetnictví. Důležitá je také vazba na etiku společností. Popsány jsou zde i základní informace ve vazbě k účetnictví, s upřesněním věrného a poctivého účetnictví, které bývá právě využitím kreativního účetnictví porušeno. V poslední řadě je zde i zmíněn regulační rámec účetnictví v České republice.

1.1.1 Definice a vznik kreativního účetnictví

Nejprve je důležité objasnit samotné slovo kreativita, které vyjadřuje podstatu pojmu kreativní účetnictví. Kreativitu lze chápat jako produktivní styl myšlení, který se odráží v činnostech člověka. Velmi zajímavý pohled na kreativitu je očima americké psycholožky T. Amabilerové, která ji popisuje následovně *“dílo nebo řešení problému se považuje za kreativní do té míry, do jaké je novým, užitečným, správným a přínosným řešením zadaného úkolu.”*. (52) Tato definice pohlíží na kreativitu jako na něco pozitivního a správného, což odpovídá i představě většiny lidí. Ale v některých případech může být kreativita naopak nežádoucí. Mezi tyto případy patří i oblast účetnictví, kde díky kreativě často účetní balancují na pokraji toho, co je ještě legální, a co už není. (1)

Jak již je z názvu patrné, samotná definice je složena ze dvou slov – kreativita a účetnictví. Pod pojmem kreativita si většina z nás představí něco tvořivého, především v pozitivním slova smyslu. Ovšem současnou literaturou je kreativní účetnictví chápáno jako zneužívání účetnictví využitím lidské tvořivosti, znalostmi a vědomostmi. V těchto případech je samotná kreativita praktikovaná až na takové úrovni, kdy překračuje etické normy chování. Především se jedná o manipulaci s účetními výkazy, případně snaha ovlivnit uskutečněné ekonomické operace. Samotná literatura tento pojem chápe jako proces, při kterém dochází k manipulaci s účetními údaji a který má za cíl transformovat účetní výkazy z podoby, kterou by měli mít, do podoby, jakou požadují jejich tvůrci. (2)

Kreativní účetnictví je něco, co bylo praktikováno (ať vědomě či nevědomě) snad již od počátků samotného účetnictví. Aktuální tento pojem ale začal být až v naší novodobé historii, kdy se během 80. let 20. století začal dostávat do povědomí širší veřejnosti a poté v 90. letech se na něj začala postupně zaměřovat i literatura. (2)

Pojem kreativní účetnictví je ve většině případů vnímán především v souvislosti s některým mediálně známým krachem firmy, jako byl například Enron, který postupně zakomponoval do účetnictví ještě neuskutečněné obchody, později zakládal dceřiné společnosti, které na sebe braly různé obchodní závazky, čímž zakrýval svou skutečnou zadluženost. Vše vyústilo až v bankrot, který společnost v prosinci 2001 vyhlásila. (2)

S postupem času těchto medializovaných případů přibývalo a v dnešní době se již můžeme setkat s tím, že kreativní účetnictví je hojně využíváno po celém světě a netýká se jen velkých firem. To však paradoxně vyvolalo zvýšený zájem o tuto oblast, díky čemuž veřejnost začíná více vnímat etiku podnikání jako její důležitý aspekt. (2)

1.1.2 Etika účetnictví

Problém kreativního účetnictví je především v rozpoznání hranice, kdy se jedná ještě o kreativní činnost v souladu s etikou společnosti a kdy se jedná již o nelegální činnost. Etiku si můžeme představit jako souhrn norem a pravidel, které vyjadřují názory společnosti na chování, případně jednání lidí z pohledu toho, co je dobré a zlé, případně správné a nesprávné. Samotná ekonomická činnost je realizována prostřednictvím vztahů mezi jednotlivými ekonomickými subjekty, které jsou regulované pomocí právních a morálních norem. Díky tomu se důležitým pojmem pojícím se k etice stává morálka. Ta

může být definována jako *“soustava pravidel, hodnot a mravních citů lidského jednání”*. (3)

Lidé se řídí tzv. přirozeným zákonem morálky, který vyjadřuje, jak by se měl člověk chovat a jednat, aby byl identický se svou přirozeností. Ovšem někteří, často v důsledku různých situací, se těmito podvědomými pravidly přestávají řídit a v těchto případech většinou dochází k balancování mezi tím, co je ještě legální, a co již není. (3)

1.1.3 Věrné a poctivé účetnictví

Problematika věrného a poctivého účetnictví vychází především ze zásady objektivit účetních informací, která se váže na zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Ten v § 7 uvádí, že *“účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka byla sestavena na jeho základě srozumitelně a podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky tak, aby na jejím základě mohla osoba, která tyto informace využívá, činit ekonomická rozhodnutí.”* (4)

Účetní jednotky mají povinnost vést účetnictví takovým způsobem, aby účetní závěrka z něj vycházející podávala věrný a poctivý obraz jak předmětu účetnictví, tak samotné finanční situaci dané účetní jednotky. Právě tato zásada bývá kreativním účetnictvím porušena. (5)

Za poctivé se pak považuje zobrazení, při kterém jsou použity účetní metody takovým způsobem, díky kterému vedou k dosažení věrnosti. Pokud by účetní jednotka mohla volit mezi více možnostmi dané účetní metody, je povinna vybrat takovou metodu, která odpovídá skutečnému stavu a která tento skutečný stav nezastírá. (4)

Zobrazení se dle zákona považuje za věrné, pokud obsah jednotlivých položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu, který je zároveň zobrazen v souladu s účetními metodami, které tento zákon účetní jednotce ukládá. (5)

1.1.4 Regulační rámec českého účetnictví

Mezi právní normy upravující účetnictví pro podnikatelské subjekty v legislativních podmínkách České republiky patří:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;

- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví;
- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášek č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů a č. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (6)

Zákon o účetnictví slouží jako základní předpis pro vedení účetnictví, který je společný pro všechny účetní jednotky. Obsahuje například vymezení účetní jednotky a jejích kategorií, dále také předmět účetnictví, nebo účetní období. Stanovuje povinné náležitosti účetních záznamů, rozsah vedení účetnictví pro jednotlivé kategorie účetních jednotek nebo například způsoby oceňování. Ve spojitosti se zákonem o účetnictví je potřebné brát v úvahu novelu zákona o účetnictví, která vstoupila v účinnost 1.1.2016. Tato novela přenáší směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU do české účetní legislativy. (6)

Mezi další regulační rámec patří provádějící vyhlášky, které jsou vydávané Ministerstvem financí ČR a rozvíjí některá ustanovení zákona, jako například rozsah a způsob sestavování účetní závěrky, uspořádání a označování položek účetních výkazů spolu s jejich obsahovým vymezením, účetní metody a jejich použití, nebo například směrnou účtovou osnovu. Stejně jako k zákonu o účetnictví, tak i k provádějícím vyhláškám se váže novela zákona o účetnictví účinná od 1.1.2016. (6)

České účetní standardy dle §36 zákona o účetnictví jsou vydávány *“za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami”*. Rozpracovávají účetní metody a postupy účtování pro konkrétní skupiny majetku či v konkrétních specifických případech. (6)

Poslední předpis představují vnitřní směrnice, které udávají interní předpisy konkrétní účetní jednotky. Ty jsou využívány pro úpravu svého vlastního účtového rozvrhu, nebo pravidla pro jednotlivé oblasti účetnictví. Veškeré tyto věci jsou v pravomoci účetní jednotky, ovšem za předpokladu udržení se v rámci výše uvedených norem. (6)

Jako další lze uvést úzkou provázanost se zákonem o obchodních korporacích, trestním zákoníkem nebo daňovými zákony. Vstupem do Evropské unie se také součástí naší legislativy staly i tzv. Direktivy EU. (6)

1.2 Vymezení stěžejních pojmů

Tato kapitola slouží k definici a vymezení důležitých pojmů, které at' již přímo, či nepřímo souvisejí s tématem této závěrečné diplomové práce.

1.2.1 Podvody

Konkrétní definici tohoto pojmu uvádí Zákon č. 40/2009 Sb., § 209 odst. (1), který pojem podvod definuje následovně: „*Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*“ Tento odstavec zákona nejen že definuje daný pojem, ale také obsahuje i informaci o případné sankci a dopadech, které za tento podvod hrozí. Délku odnětí svobody pak následující odstavce tohoto paragrafu zvyšují při splnění dalších podmínek, jako například rozsah škody, podmínky, za kterých byl podvod spáchán nebo pokud se jedná o již souzenou osobu. (7)

Dle Postupu auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky je důležité rozlišovat, zda k nesprávnostem v účetní závěrce dochází v důsledku podvodu či chyby. Jako rozlišující prvek zde hraje roli především úmyslnost či neúmyslnost dané činnosti, na základě které nepřesnosti v účetnictví vzniknou. (8)

Chybu lze charakterizovat jako neúmyslné uvedení nesprávných údajů v účetní závěrce, kam patří také vynechání nějaké částky či neuveřejnění určité skutečnosti, např.:

- „*chyba při shromažďování nebo zpracování dat, ze kterých je zpracována účetní závěrka,*
- *nesprávný účetní odhad v důsledku přehlédnutí nebo nesprávné interpretace skutečnosti,*
- *chyba v aplikaci účetních principů v souvislosti s oceněním, zaúčtováním, klasifikací, prezentací nebo zveřejněním.*“ (8)

Oproti tomu jako podvod je hodnocen úmyslný čin, kterého se dopustí jedna či více osob zainteresovaných v dané společnosti. Tohoto klamu je využito za účelem získat neoprávněné či protiprávní výhody. (8)

1.2.2 Švarcsystém

Pojem švarcsystém není přímo definován českou legislativou, ale i přes to je mezi širokou veřejností velmi dobře známý. Jeho název je odvozený od podnikatele Miroslava Švarce, který s tímto způsobem zaměstnávání podnikatelů na počátku devadesátých letch přišel a který za něj byl poté i odsouzen k osmnácti měsícům odnětí svobody. (9)

Tento termín označuje případ, kdy zaměstnavatel po formální stránce provádí svou činnost za pomoci osob samostatně výdělečně činných namísto zaměstnanců. Tímto je porušena podmínka zákoníku práce, který stanovuje, že závislou práci lze vykonávat pouze v rámci pracovněprávního vztahu dle tohoto zákona, kam spadá pracovní poměr a právní vztahy založené na dohodě o pracích konaných mimo pracovní poměr. Pro upřesnění budou vysvětleny znaky a charakter obou činností. (10)

Výkon činnosti závislé práce mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem nesen následující znaky:

- *„vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem,*
- *osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem, za mzdu, plat nebo odměnu za práci,*
- *výkon práce zaměstnance v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, případně na jiném dohodnutém místě,*
- *výkon práce na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.“* (10)

Tyto znaky odlišují závislou práci od podnikatelské činnosti. Naopak pokud zaměstnavatel využije služeb osoby samostatně výdělečně činné, pak je důležité sledovat, zda smlouva či daná činnost nenese některý z následujících znaků. (10)

- Vymezení se takovým způsobem, aby bylo patrné, že se jedná o obchodní spolupráci, nikoliv pracovněprávní vztah. Podnikatel nesmí působit dojemem, že vystupuje jménem společnosti, čemuž je potřeba přizpůsobit i vizitky, hlavičkové papíry apod.
- Nemělo by dojít k zahrnutí podnikatele do organizační struktury společnosti, nesmí být nikomu podřízen ani nadřazen.

- Podnikatel by neměl dostávat za svou práci pravidelnou měsíční odměnu ve stejné výši, stejně tak by neměl vykonávat svou činnost pouze pro jednoho odběratele.
- Podnikatel je odpovědný sám za sebe, tato odpovědnost by neměla být smluvně přenášena na činnost podnikatele, on sám se musí proti případným rizikům pojistit.
- Není možné využít ujednání, která připomínají pracovněprávní vztah, jako například náhrada mzdy v době nemoci, dovolená, pracovní doba, přestávka na jídlo, odměna i v případě nedostatku práce či konkurenční doložka.
- Podnikatel není oprávněn k výkonu své práce využívat pracovních nástrojů či pomůcek společnosti, pro kterou tuto činnost vykonává. Toto je přípustné pouze za předpokladu, že za tyto nástroje či pomůcky hradí nájemné.
- Nájemné podnikatel hradí za předpokladu, že svou činnost vykonává především v kanceláři na pracovišti v sídle společnosti. Kancelář by měla být řádně označena jeho jménem a identifikačními údaji. (10)

Při splnění některé z těchto podmínek se nemusí hned nutně jednat o provádění švarcsystému, i přes to, toto počínání si již nese znaky zastřené pracovního vztahu a je na něj ze strany inspektorátu práce takto nahlíženo. Subjekt provádějící závislou činnost za těchto podmínek porušuje podmínky stanovené zákoníkem práce bude na něj dle naší právní legislativy nahlíženo jako na zaměstnance se všemi jeho právy i povinnostmi. V takovém případě nehraje roli, že subjekt nemá formálně uzavřenou písemnou pracovní smlouvu, protože každá smlouva je posuzována podle skutečného obsahu, ne pouze podle svého názvu. (11)

Za praktikování švarcsystému hrozí také vysoké pokuty. Při porušování povinností, které jsou stanovené v zákoně o zaměstnanosti hrozí sankce dle § 139 a § 140, a to podle toho, zda se jedná o fyzické osoby, nebo podnikající fyzické a právnické osoby. Pokuta hrozící fyzickým osobám se může vyšplhat až na maximální výši 100 000 Kč, u podnikajících fyzických a právnických osob pak dokonce až na 10 000 000 Kč. (12)

Důležité je také odlišit praktiky nelegálního švarcsystému od outsourcingu, který je naopak zcela legální. Ten se využívá v případě, že zaměstnavatel některé činnosti, které i přes svou důležitost přímo nesouvisí s předmětem jeho podnikání, zabezpečí pomocí

jiného podnikatele, pro kterého je naopak daná činnost hlavní náplní práce. Může se jednat například o správu počítačového systému, vedení účetnictví, nebo právní či úklidové služby. (10)

Pro účely této závěrečné diplomové práce bude pro tuto praktiku i přes chybějící legislativní podklad využíváno právě obecně známého pojmenování švarcsystém.

1.2.3 Daňově uznatelné výdaje (náklady)

Daňově uznatelné výdaje (náklady) definuje zákon o daních z příjmu v § 24 jako výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu. Ten také zároveň obsahuje jejich výčet. Naopak § 25 vymezuje výdaje (náklady), které jsou daňově neuznatelné. (13)

Důležitým rozlišovacím prvkem je tedy podmínka vynaložení k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Další důležitou podmínkou je skutečnost, že tento výdaj (náklad) musí být použit na příjem, který je také daňově uznatelným.

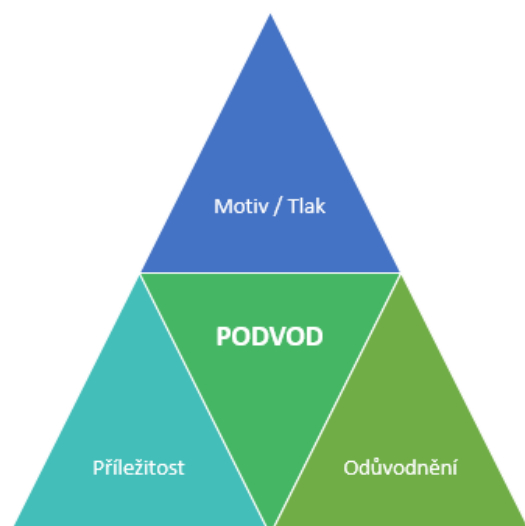
Rozlišování na daňově uznatelné a neuznatelné výdaje (náklady) je velmi důležité především z důvodu, že ovlivňují daňový základ a tím pádem i výši výsledné daňové povinnosti.

1.3 Předpoklad vzniku, důvody a motivace pro využívání kreativního účetnictví

Tato kapitola již přibližuje samotné konání kolem kreativního účetnictví, jako například, jaký je vůbec předpoklad, aby se pro tyto praktiky někdo rozhodnul? Jak takový typický člověk vypadá dle statistik? Uvedeny jsou zde i důvody a motivace pro využití, spolu s efekty, jaké pro jeho tvůrce přináší.

1.3.1 Předpoklad vzniku podvodu a typický profil podvodníka

Pro samotné uskutečnění podvodu je nezbytné splnění tří podmínek vycházejících z tzv. fraud triangle neboli trojúhelník podvodu:

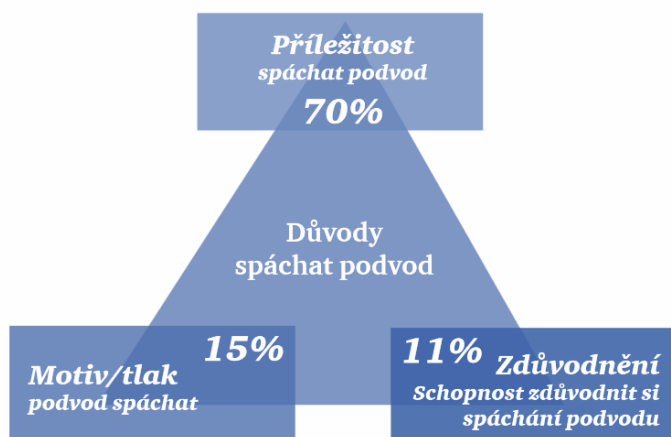

Obrázek 1 - Trojúhelník podvodu

Upraveno dle (14)

Mezi první podmínku patří samotná příležitost spáchat podvod, která může být způsobena určitou mezerou či skulinou v legislativě. Z tohoto důvodu je dobré eliminovat toto riziko například posílením kontrol. Druhou podmínkou je motiv či tlak pro spáchání podvodu, který může vzniknout náhlou potřebou navýšit své finanční prostředky. Poslední podmínkou je schopnost si svůj čin zdůvodnit, například v důsledku nedostatečného ohodnocení. (14)

Celosvětový průzkum hospodářské kriminality z roku 2016 ve zprávě za Českou republiku pak přidává těmto podmínkám i procentní hodnocení, kdy respondenti odpovídali, který z těchto faktorů podle nich nejvíce přispěl k hospodářské kriminalitě spáchané interními subjekty. (15)

Obrázek 2 – Trojúhelník podvodu – procentní zastoupení

Převzato z (15)

Zároveň tento dokument poskytuje zajímavé pohled na to, jak vypadá typický profil interního podvodníka, který má zastoupení 43 % oproti externím podvodníkům s převahou 54 %. Dle průzkumu pak takovýto typickým interním podvodníkem je muž s vysokoškolským titulem, ve věku 31-40 let, který působí ve společnosti 3-5 let. (15)

1.3.2 Důvody využívání kreativního účetnictví

Dle Krupové by se daly důvody využívání kreativního účetnictví rozdělit následovně. (16)

Z podnětu manažerů (agentů)

Zde se jedná ve většině případů především o dosažení maximalizace zisku, což ovšem nemusí být jediný důvod. Může docházet také k maximalizaci tzv. “užitečnost” manažera, která je spojena s vykazovaným ziskem, ale také i různými výhodami a benefity pro manažery, jako například počet a úroveň podřízených, či rozsah prostředků, se kterými mohou samostatně nakládat. Další způsob uvažování manažerů je může vést k praktikování tzv. “big bath”, kdy společnost již takto operující ve ztrátě bude za pomoci manažerů vykazovat ještě vyšší ztráty, což vede v dalších obdobích k příznivějším výsledkům a daný manažer pak profituje díky vyššímu bonusu z pronikavého zlepšení hospodářského výsledku. (16)

Špatný management

Tento důvod využití kreativního účetnictví je praktikován především již v období, kdy je na tom společnost špatně a má tak sloužit k oddálení hrozícího úpadku. Zde se projevuje především pozitivní motivace, kdy nejde ani tak o úmyslné vylepšování výsledků za účelem obohacení se, ale snaha za každou cenu společnost zachránit. Tohle bývá především až poslední možností, ke které se v zoufalosti manažeři uchylují. (16)

Snížení nejistoty a rizika

Každá společnost je během svého života vystavena různým nejistotám a rizikům, které často ani nemůže ovlivnit. Jednotlivé součásti podnikatelského rizika, které zahrnuje například provozní riziko spojené se stávkou či havárií strojů. Tržní riziko, kdy může mít společnost problémy s odbytem či může docházet ke změně cen a devizových kurzů. Inovační riziko spojené se zaváděním nových výrobků nebo finanční riziko, kam patří především platební neschopnost či změny úrokové míry nebo daní. Veškerá tato rizika či nejistoty může společnost do jisté míry eliminovat právě využíváním kreativního účetnictví. (16)

Problematika oceňování

Tento důvod je uváděn jako hlavní příčina pro praktikování kreativního účetnictví. Souvisí především s problematikou oceňování v historických cenách, který prý vede k podhodnocování aktiv. To vede k ospravedlňování jedné z praktik kreativního účetnictví, kterou je mimobilanční financování v souvislosti s neuvedením některých dluhů společnosti v rozvaze. (16)

Tlak ze strany investorů

Situace na finančním trhu je velmi nestálá a velmi náchylná na jakékoliv nové skutečnosti. Tyto informace využívají především investoři při svém rozhodování a korporace jsou si moc dobře vědomy toho, že jakékoliv negativní informace mohou vést k rapidnímu poklesu či nezájmu investorů. Proto častým důvodem využívání kreativního účetnictví bývá právě snaha o získání nových investorů, nebo udržení si stávajících. (16)

Snaha o snížení daní

Tento důvod je nejvíce pozorovatelný především u těch zemí, kde je v jisté míře spjata finanční a daňové účetnictví. Mezi tyto země se řadí například i Česká republika. V

takovém případě může být využito kreativního účetnictví do jisté míry právě pro účely snížení daňové povinnosti. (16)

1.3.3 Motivace využívání kreativního účetnictví

Předešlá kapitola byla zaměřena na to, jaké jsou důvody využívání kreativního účetnictví. Tato kapitola na ni navazuje a rozvádí, co společnost k tomuto jednání vlastně motivuje. Motivaci lze rozdělit do dvou skupin, a to na pozitivní a negativní. (16)

Mezi pozitivní motivaci patří především výhody, které jsou s využíváním kreativního účetnictví spojené. Mezi tyto výhody patří například:

- zvýšení vykazovaného zisku, či snížení vykazované ztráty,
- manipulace s ukazateli finanční analýzy ve prospěch společnosti,
- zatajení finančního rizika,
- vyhnutí se riziku spojenému s půjčkami,
- vyhnutí se kontrole společnosti ze strany akcionářů,
- upevnění postavení společnosti,
- zvýšení možností společnosti ohledně získání finančních prostředků. (16)

Mezi negativní motivaci neboli to, co by mělo společnost od využívání kreativního účetnictví naopak odrazovat, patří hlavně tresty, které jsou s těmito praktikami spojené. Jako další pak můžeme zařadit především ztrátu důvěryhodnosti nejen ze strany akcionářů a investorů, ale také dalších stakeholders, jako dodavatelů, zaměstnanců či veřejnosti. (16)

1.3.4 Efekty využívání kreativního účetnictví

Efekty z využívání kreativního účetnictví mohou být různorodé a často se mohou měnit v závislosti na zainteresovaných osobách. Tyto očekávané dopady kreativního účetnictví, tzv. odměny ze hry mohou být rozděleny na následující skupiny. (17)

Efekty ceny akcie

- Zvýšení ceny akcie,
- snížení volatility ceny akcie,
- zvýšení firemního ocenění,

- nižší náklady vlastního kapitálu,
- zvýšená hodnota akciových opcí. (17)

Efekty výpůjčních nákladů

- Vylepšení úvěrové kvality,
- vyšší rating,
- nižší náklady výpůjčky,
- méně striktní plnění finančních dohod. (17)

Efekt plánu odměn

- Zvýšení ziskových bonusů. (17)

Efekt politických nákladů

- Snížení regulací,
- zamezení vyšším daním. (17)

1.4 Průzkumy týkající se hospodářských podvodů

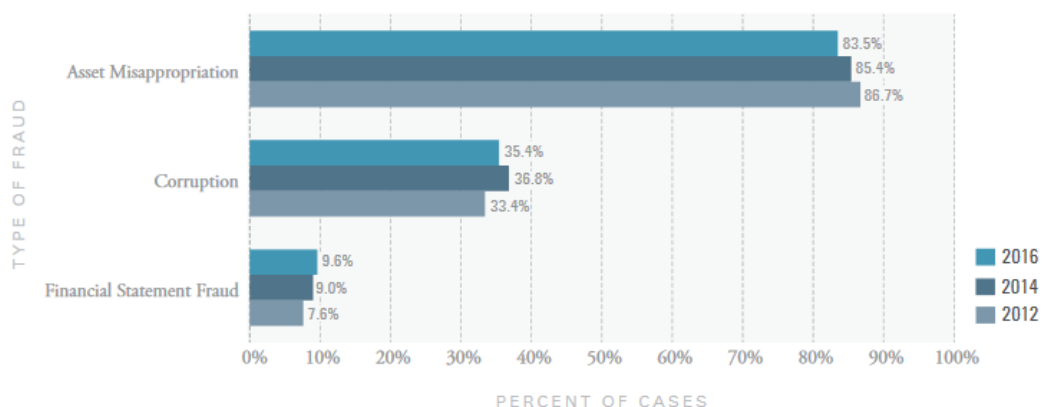
Problematikou hospodářských podvodů obecně se zabývají různé organizace, které často také vydávají k těmto tématům průzkumy a reporty, které mají sloužit nejen odborníkům, ale i široké veřejnosti. Tyto průzkumy jsou zpracovávány za různá časová období a často zahrnují data z velkého množství zemí. To pomáhá porovnat výsledky nejen v rámci jednotlivých zemí, ale i celosvětově. V případě víceletých výzkumů je pak možno sledovat i vývoj jednotlivých čísel v čase. Mezi nejzajímavější patří samozřejmě výzkumy z posledních let, které nejlépe zobrazují aktuální situaci kolem tohoto tématu.

1.4.1 Report to the Nations 2016

Jedním z těchto průzkumů je Report to the Nations 2016, který publikovala v březnu 2016 Světová asociace certifikovaných vyšetřovatelů podvodů (ACFE). Tento online průzkum byl realizován mezi červencem a říjnem 2015 a zapojeno do něj bylo téměř 42 tisíc vyšetřovatelů z celého světa. (18)

Z tohoto výzkumu je například patrné, že falšování finančních výkazů mělo v průběhu let 2012-2016 zvyšující se tendenci, kdy podíl těchto případů byl v těchto letech necelých 10 % případů, avšak medián škod dosáhl až 975 tisíc USD. (18)

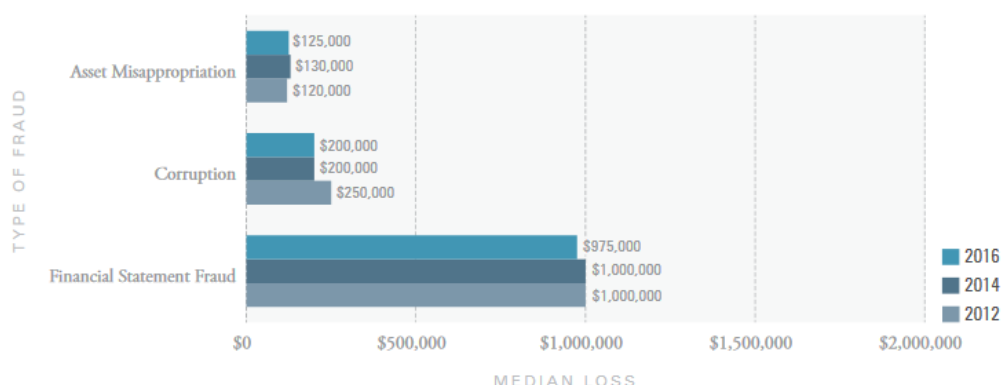
Figure 4: Occupational Frauds by Category—Frequency

Obrázek 3 – Report to the Nations 2016 – falšování finančních výkazů (v %)

Převzato z (18)

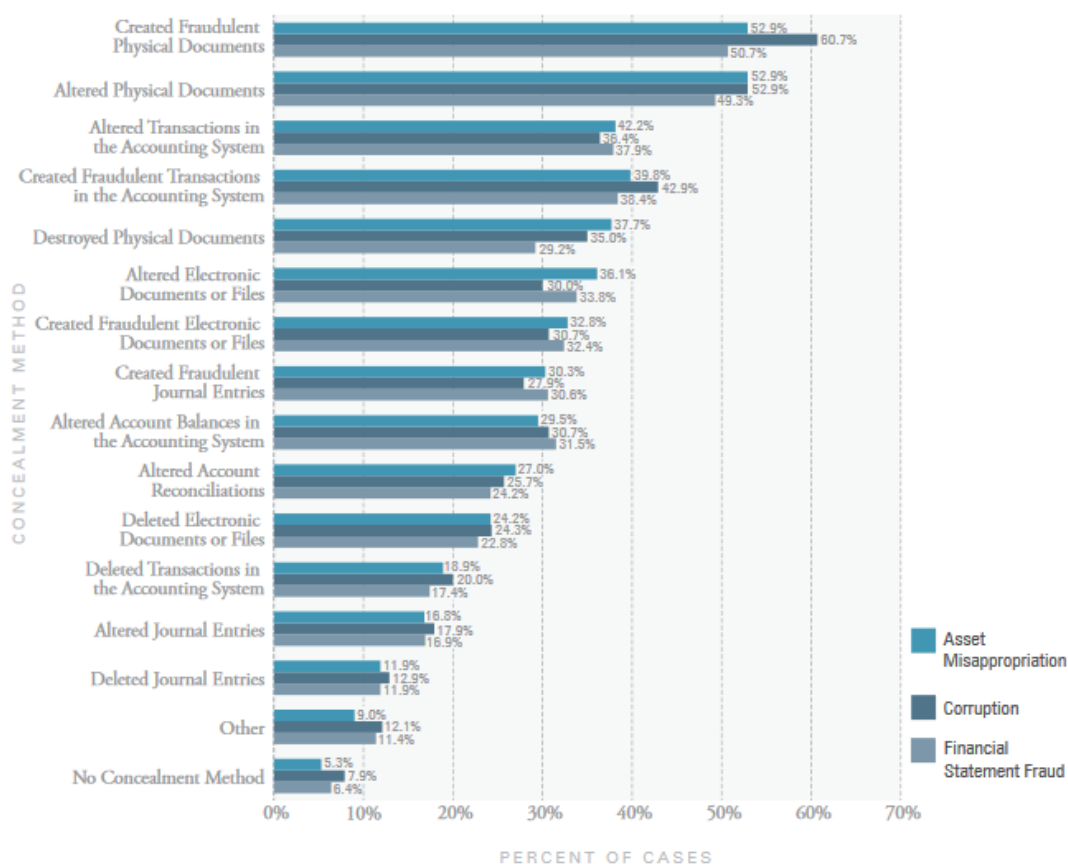
Figure 5: Occupational Frauds by Category—Median Loss

Obrázek 4 – Report to the Nations 2016 – falšování finančních výkazů (v USD)

Převzato z (18)

Další zajímavé srovnání nabízí následující graf, který zobrazuje schéma utajování podvodů dle jednotlivých metod provedení, ze kterého je patrné, že v oblasti finančních podvodů se nejčastěji využívá vytvoření falešného fyzického dokumentu, změny fyzických dokumentů anebo pozměnění transakcí v účetnictví. (18)

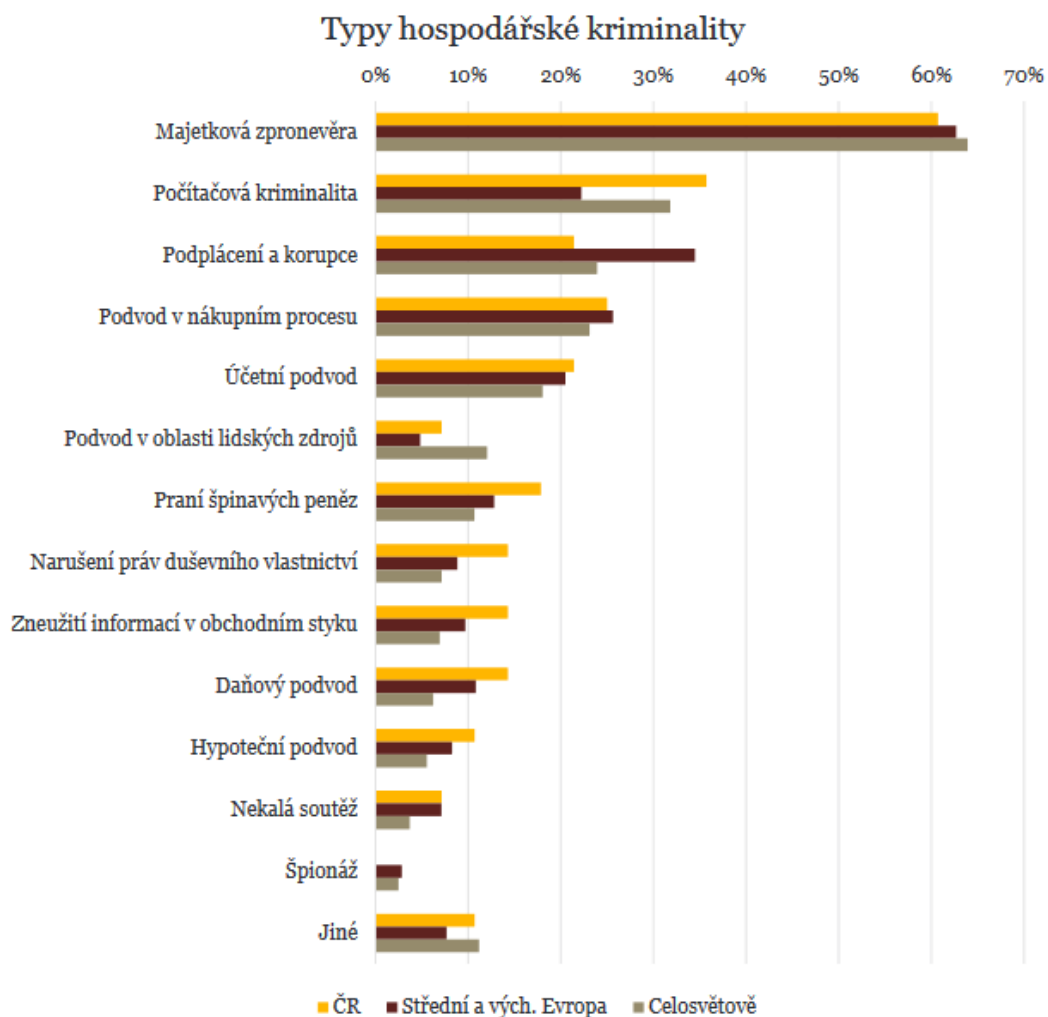

Obrázek 5 – Report to the Nations 2016 – schéma utajování podvodů

Převzato z (18)

1.4.2 Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016

Dalším aktuálním průzkumem je Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016, který uveřejňuje zprávu za Českou republiku. Ten například uvádí účetní podvody jako 5. nejčastější typ hospodářské kriminality v České republice s poměrem 21 %, pro střední a východní Evropu je to pak kolem 20 % a celosvětově něco pod 20 %. (15)

Obrázek 6 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – nejčastější typy hospodářské kriminality

Převzato z (15)

Jen pro srovnání je v následující tabulce uvedeno procentní zastoupení účetních podvodů mezi ostatními typy hospodářské kriminality pro roky 2011, 2014 a 2016 za Českou republiku a Slovensko dle tohoto průzkumu.

Tabulka 1 – Účetní podvody – ČR a Slovensko v letech 2011, 2014 a 2016

	2011 (%)	2014 (%)	2016 (%)
Česká republika	21	11	21
Slovensko	6	12	7

Upraveno dle (15) (19)

Zajímavý je i graf, který zobrazuje realitu výskytu hospodářské kriminality versus vnímání toho, jaké druhy hospodářské kriminality respondenti očekávají, že by jim mohli čelit v budoucnu. Zde je právě u účetních podvodů vidět v porovnání s ostatními kategoriemi největší rozdíl mezi těmito dvěma pohledy, kdy se účetní podvody reálně pohybují někde kolem 21 % z vybraných druhů hospodářské kriminality, ovšem dle vnímání respondentů je to pouze kolem 6 %. (15)

Obrázek 7 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – realita a vnímání hospodářské kriminality

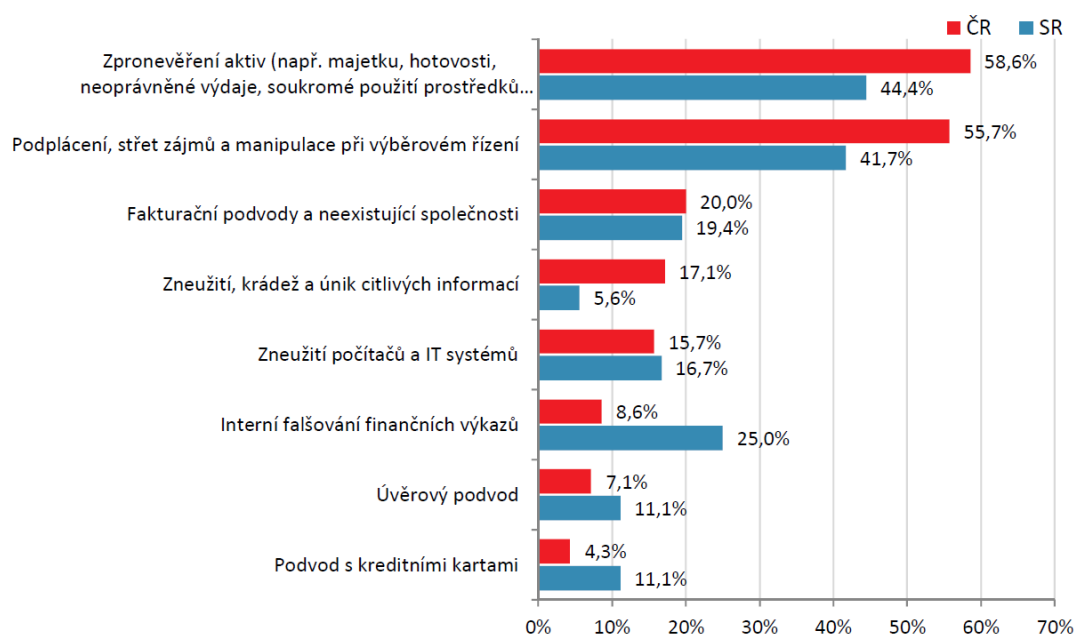
Převzato z (15)

1.4.3 Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v ČR a na Slovensku

Pro porovnání je zde uveden i jeden starší průzkum společnosti Surveilligence, který vytvořila ve spolupráci se slovenskou a českou kanceláři auditorské společnosti TPA Horwarth a Asociací certifikovaných účetních (ACCA) v roce 2011. Tento průzkum zkoumá výskyt podvodů v organizacích. Oproti výzkumu z roku 2009 nyní nezobrazuje data jen za Slovensko, ale nově také i Českou republiku. (20)

Následující graf zobrazuje druhy odhalených podvodů za poslední dva roky od výzkumu, tedy za roky 2010 a 2011. (20)

Druhy odhalených podvodů za poslední dva roky

Obrázek 8 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – Druhy odhalených podvodů

Převzato z (20)

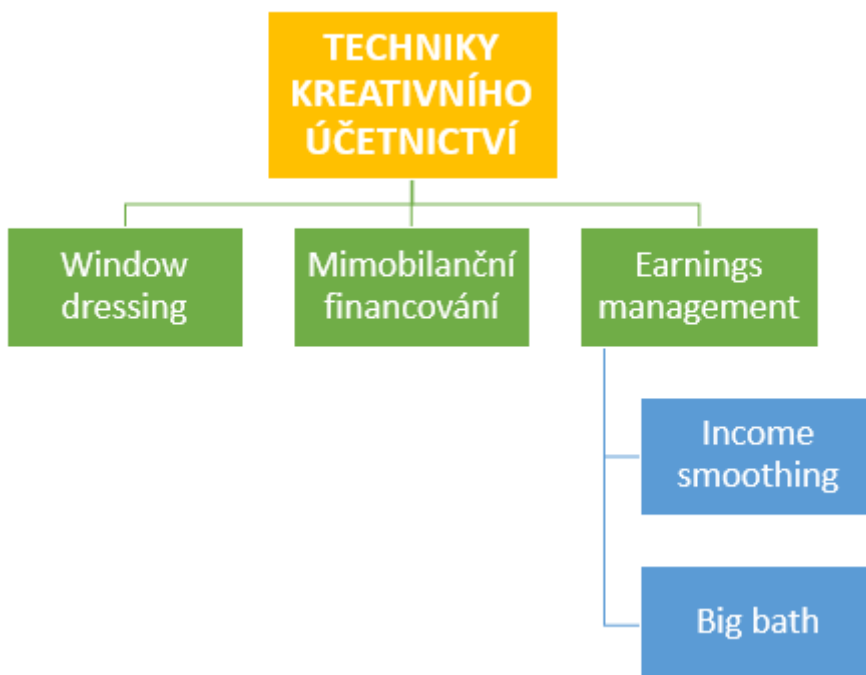
Zde je patrné, že fakturační podvody či neexistující společnosti se objevují jak na Slovensku, tak v České republice v téměř stejném zastoupení 20 % z porovnávaných odhalených podvodů. Samotné interní falšování finančních výkazů je pak dle průzkumu mnohem vyšší na Slovensku, a to v zastoupení 25 %, oproti České republice, kde je to pouze 8,6 %. Úvěrové podvody související také s kreativním účetnictvím jsou pak v České republice zastoupeny opět o něco nižším číslem 7,1 % oproti Slovensku, kde to je 11,1 %. (20)

1.4.4 Závěr k průzkumům

V předešlé kapitole byla uvedena jen malá část průzkumů, které se tímto tématem zabývají, ať v menší, či větší míře. Společným rysem však zůstává, že účetní podvody jsou problémem nejen v České republice, ale celosvětově, což dokazuje i velké množství účetních podvodů především v USA. I přes to, že se tato nekalá činnost neřadí na úplně první příčky, tak s případnými odhalenými podvody se ale vážou enormně vysoké částky, což jen dokazuje důležitost tohoto tématu. Průzkumy jsou také zaměřené na již odhalené podvody, případně na jejich vnímání širokou veřejností. Z tohoto pohledu je patrné, že reálné čísla týkající se této problematiky mohou být spíše i vyšší.

1.5 Techniky kreativního účetnictví

Vzhledem k vývoji a postupnému rozšiřování problematiky kreativního účetnictví bylo potřeba začít tyto techniky klasifikovat. Obecně lze techniky kreativního účetnictví rozdělit na tři základní skupiny, kam patří window dressing, mimobilanční financování a earnings management. První a poslední technika se dle zvyklostí z angličtiny nepřekládá. Bližší vymezení podstaty jednotlivých technik nabízí následující podkapitoly. (21)

Obrázek 9 – Techniky kreativního účetnictví

Upraveno dle (21)

1.5.1 Window dressing

Mezi základní techniku kreativního účetnictví lze zařadit window dressing. Tato technika byla charakterizována Institutem certifikovaných účetních Anglie a Walesu (ICAEW) jako „*takové vedení transakcí, při nichž finanční výkazy podávají zavádějící nebo nereprezentativní obraz o finanční situaci podniku.*“. Využívání této techniky nevyžaduje až tak hluboké znalosti dané problematiky a může být tak na rozdíl od jiných metod lépe rozpoznatelné. (15)

Mezi hlavní techniky spadající pod window dressing patří především:

- „záměrně chybné zařazení krátkodobých aktiv a závazků mezi dlouhodobé položky a naopak,
- vykazování majetku, který nevyhovuje definici aktiv (nepřinese podniku žádný prospěch) a naopak nevykázání aktiv, která vyhovují jejich definici,
- záměna technického zhodnocení dlouhodobého majetku za opravu a naopak,
- prodej aktiv a jejich zpětný nákup, někdy dokonce bez jejich fyzického pohybu,
- úmyslně zkreslené ocenění majetku již při jeho pořízení, případně i následně, při jeho vykazování,
- zneužívání možnosti přeceňovat aktiva k praktikám, které překračují rámec účetních pravidel,
- vykazování výnosů, které nevyhovují jejich definici (např. byly vykázány tržby, aniž by došlo ke skutečné realizaci, a aniž byl naplněn požadavek zaslouženosti), a naopak nevykázání některých prokazatelně dosažených výnosů,
- cílené nedodržování zásady opatrnosti (např. podnik nesnižuje hodnotu aktiv ani nevytváří rezervy v případech, kdy mu to standardy ukládají), nebo naopak nadměrná aplikace této zásady (např. příliš vysoká tvorba rezerv),
- úmyslně špatné odhady: doby používání dlouhodobých aktiv, výše rezerv, čisté realizovatelné hodnoty některých akruálních položek,
- záměrně prováděné změny v přijatých účetních pravidlech (např. bezdůvodné změny oceňovacích základů či oceňovacích technik),
- úmyslně prováděné chyby v účetnictví a v účetních výkazech,
- uskutečňování půjčky a výpůjčky přes konec účetního období,
- falešné faktury v řádech milionů peněžních jednotek,
- fiktivní dodávky zboží,
- porušování metodických prvků účetnictví (např. účetní předpis na dokladu nevstoupí shodně do účetních knih),
- cíleně špatná alokace nákladů, ať už se týká přiřazování nákladů prováděným výkonům či přiřazování nákladů období. Nedodržování požadavků časového rozlišení atd.“ (22)

Výčet jednotlivých praktik výše není finální, vzhledem ke skutečnosti, že manipulace s účetními daty poskytuje velice široký prostor pro její různé formy realizace. (22)

1.5.2 Mimobilanční financování

Další metodou využívanou při kreativním účetnictví je mimobilanční financování. Tato praktika je definována jako „*takové financování nebo refinancování podnikových činností, které se při dodržení zákonných požadavků a existujících účetních zásad nemusí v rozvaze objevit*“. To je oproti metodě window dressing mnohem náročnější a vyžaduje vyšší odborné znalosti. Bohužel díky tomu je tato metoda také hůře prokazatelná. (22)

Mezi hlavní techniky mimobilančního financování patří:

- zaměňování tzv. kapitálového (finančního) leasingu za operativní,
- účetní zachycení prodeje pohledávek nebo faktoringu v závislosti na riziku, vyplývajícím z nesplacení pohledávek (nejčastěji vykazování závazků, vyplývajících z nesplacení pohledávky). (22)

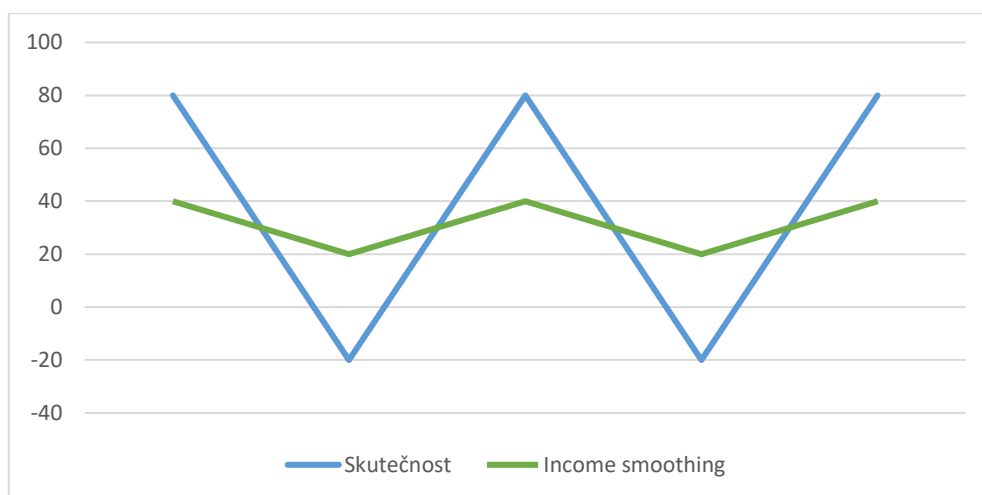
Jako další lze uvést příklad, kdy společnost obdržela určitou peněžní hotovost z cizích zdrojů, čímž ji vzniká dluh. Pro vylepšení obrazu o finanční pozici společnosti je tento způsob financování zobrazen tak, aby v rozvaze nedošlo k vykázání této položky jako závazku. (22)

1.5.3 Earnings management

Praktiky earnings managementu se dají charakterizovat jako aktivní manipulace s účetními výsledky společnosti takovým způsobem, aby bylo dosaženo předem stanoveného cíle. Můžeme je rozdělit na dvě základní metody, a to income smoothing a tzv. „big bath“. (17)

Income smoothing

Tato metoda v překladu znamená „vyhlazení příjmů“ a spadá pod praktiky earnings management. Jejím cílem je především snaha vyrovnat výkyvy v dosahovaných výsledcích hospodaření společnosti během jednotlivých let. Metoda pracuje na principu zadržování zisku během dobrých let a naopak jeho využívání během let horších, což graficky zobrazuje následující graf. (17)

Graf 1 – Znáznornění income smoothing

Převzato z (23)

Big bath

Další metodou spadající pod earnings management je tzv. „big bath“. Tato metoda se praktikuje se především v případech, kdy management již dopředu ví, že společnost bude v daném roce vykazovat ztrátu, proto využije této situace kdy uměle ztrátu prohloubí ještě více za účelem dosažení vyšších zisků v obdobích následujících. (24)

Princip této metody zobrazuje graf níže.

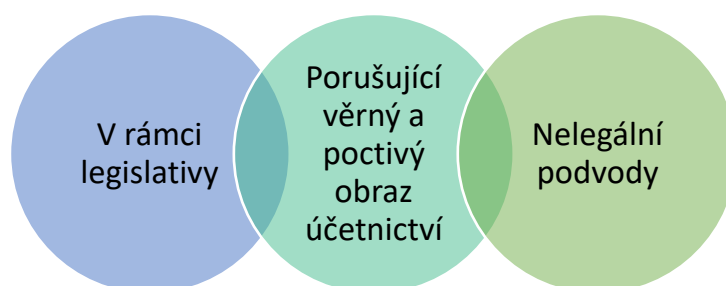

Graf 2 – Znáznornění big bath

Upraveno dle (23)

1.6 Stupně využití kreativního účetnictví

Dle podmínek legislativy České republiky lze manipulaci účetních výkazů rozdělit do 3 stupňů, a to v závislosti na závažnosti, s jakou jsou účetní výkazy manipulovány a dle postihů vyplývajících ze zákona č. 563/1991 Sb., Zákona o účetnictví a zákona č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku. Důležité je uvést, že uvedené rozdělení nemá pevně stanovené hranice, tudíž jednotlivé podvody mohou do dané kategorie spadat jen částečně, případně se mohou prolínat, jak je zobrazeno v následujícím obrázku. (25)

Obrázek 10 - Stupně využití kreativního účetnictví

Vlastní zpracování dle (25)

1.6.1 I. stupeň manipulace účetních výkazů

Dle Drábkové lze do prvního stupně zahrnout především běžné praktiky kreativního účetnictví, které nejsou v rozporu s pravidly české účetní legislativy, kam patří zákon č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví, dále pak vyhláška Ministerstva financí a České účetní standardy. Tyto techniky nenarušují ani věrný a poctivý obraz účetnictví a dají se brát jako legální praktika, která může být využita pro optimalizaci účetnictví v pozitivním slova smyslu. V určitých případech může být využití těchto praktik pro společnost dokonce žádoucí, protože může pomoci nárazově překonat špatná období, nebo může například pomoci získat společnosti úvěr, na který by za normálních podmínek nedosáhla. Hrozí zde však riziko, že praktiky začnou být provozovány na stálé bázi, případně se využívání kreativního účetnictví rozšíří na takové praktiky, kdy už dojde k porušení věrného a poctivého obrazu účetnictví, tudíž se bude již jednat o manipulaci 2. stupně. (25)

1.6.2 II. stupeň manipulace účetních výkazů

Druhý stupeň manipulace účetních výkazů se dle Drábkové vyazuje oproti prvnímu stupni především porušení věrného obrazu účetnictví, tak jak jej definuje česká účetní legislativa. Jako praktiky spadající do tohoto stupně manipulace lze zařadit například využívání takových účetních metod, jejichž využitím účetní jednotka uvádí nepravdivé či hrubě zkreslené údaje, což právě porušuje věrný obraz účetnictví, případně nevede účetnictví správným způsobem, který uvádí legislativa. Tento stupeň bývá často také nazýván jako „účetní přestupek“. (25)

1.6.3 III. stupeň manipulace účetních výkazů

Mezi třetí a nejzávažnější porušení principů práce s účetními výkazy dle Drábkové patří nelegální podvody. Tento způsob manipulace již není v souladu s legislativou České republiky, porušuje nejen věrný, ale i poctivý obraz účetnictví. V případě těchto praktik se již nejedná pouze o sankce dle zákona o účetnictví, ale také sankce vycházející z Trestního zákoníku. Ty jsou vzhledem k charakteru činnosti vyšší, než je tomu u předešlého stupně. Mezi tyto praktiky patří především případy, kdy účetní jednotka neuvede, nebo naopak uvede nepravdivé či hrubě zkreslené údaje. Velmi častou metodou je také vykazování daňových nákladů, které účetní jednotce ve skutečnosti nikdy ani nevznikly. Problematikou tohoto stupně je ovšem velmi obtížná prokazatelnost, vzhledem k tomu, že jen těžko lze prokázat něčí jasný úmysl. S tím samozřejmě i souvisí výběr účetních metod a technik, které k těmto skutečnostem vedou či napomáhají, čímž hrubě zkreslují obraz účetnictví dle §254 Trestního zákoníku. (25)

1.7 Sankce

Jako důrazné varování, proč se praktikám kreativního účetnictví vyhnout, by měli sloužit především sankce za ně hrozící. Ty jsou v České republice nastaveny mnohem níže než například v USA, což je ovšem do jisté míry dáno rozdílností systémů obou států. Právě ve Spojených státech amerických po bohatých zkušenostech s využíváním kreativního účetnictví, a především po mnoha účetních skandálech byly tyto tresty razantně zvýšeny. (26)

Z předešlé kapitoly je patrné, že sankce budou rozděleny do dvou částí, a to sankce vycházející ze zákona o účetnictví a z trestního zákoníku.

1.7.1 Sankce dle zákona o účetnictví

Nižší tresty v rámci manipulace s účetními výkazy vycházejí ze zákona o účetnictví, kde jsou upraveny v §37 a §37 a. V těchto případech se ještě nejedná o trestné činy, nýbrž správní delikt. Tyto přestupky jsou na rozdíl od sankcí dle trestního zákoníku výhradně peněžního vyjádření a odvozují se procentem od hodnoty aktiv společnosti. V případě, že účetní jednotka nesestaví účetní závěrku dle stanovených předpisů či nezhotoví výroční zprávu, hrozí jí za tento přestupek pokuta až do výše 6 % z hodnoty aktiv společnosti. Za některé další nesplnění povinností uvedených v tomto paragrafu hrozí maximální pokuta 3 % z hodnoty aktiv společnosti a můžeme sem zařadit například právě porušení požadavku na věrný a poctivý obraz účetnictví, chybějící povinné položky v účetní závěrce nebo neověření účetní závěrky auditorem v případech, kdy je to nařízeno legislativou. (27)

1.7.2 Sankce dle trestního zákoníku

Vyššími tresty jsou pak ty, které jsou stanovené dle trestního zákoníku. Sem můžeme zařadit trestní činy související s krácením či neodvedením daní či jiných povinných plateb, nebo zkreslování údajů o hospodaření společnosti. Za tyto trestné činy již hrozí subjektu odnětí svobody, které je odstupňováno dle závažnosti daného činu. (28)

Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

Jako prvního trestného činu, kterého se v souvislosti s výkonem kreativního účetnictví lze dopustit, je Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Ten najdeme definovaný v § 240 trestního zákoníku, který ho definuje v prvním odstavci následovně: „*Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.*“ (29)

Odstavec 2 a 3 tohoto paragrafu pak uvádějí sankce za tento trestný čin následovně. (30)

Odnětí svobody na 2 - 8 let	Odnětí svobody na 5 - 10 let
<ul style="list-style-type: none"> • spáchá daný trestný čin nejméně se dvěma osobami • poruší-li k usnadnění takového činu úřední závěrku, nebo • spáchá daný trestný čin ve značném rozsahu 	<ul style="list-style-type: none"> • spáchá daný trestný čin ve velkém rozsahu • spáchá daný trestný čin ve značném rozsahu, ale ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech

Obrázek 11 - Sankce dle trestního zákoníku

Upraveno dle (30)

Důležitý je odstavec 4, který dodává, že i příprava takového činu je trestná! (31)

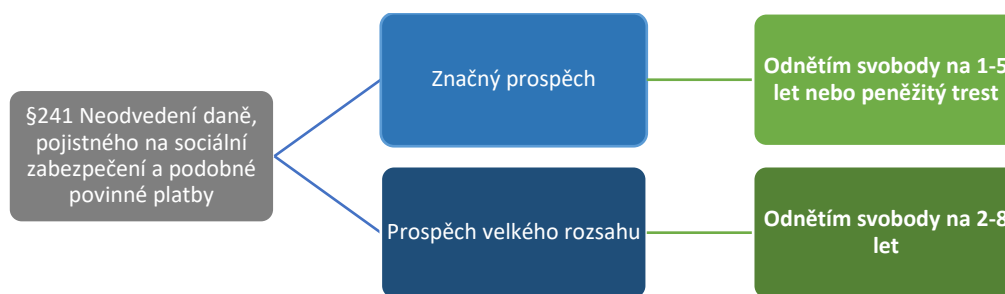
Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby

Dalším trestný čin se týká neodvedení daně, a dalších povinných plateb. Ten je v § 241 odstavci 1 definován takto: „*Kdo ve větším rozsahu nesplní jako zaměstnavatel nebo plátce svoji zákonnou povinnost odvést za zaměstnance nebo jinou osobu daň, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistné na zdravotní pojištění, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.*“ (32)

Odstavec 2 a 3 tohoto paragrafu pak přibližuje tresty s tímto činem spojené:

(2) „*Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.*“

(3) „*Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.*“ (33)

Obrázek 12 – Sankce dle trestního zákoníku §241

Upraveno dle (33)

K tomu paragrafu se také váže zvláštní ustanovení v § 242, které uvádí, že trestní odpovědnost za trestný čin v § 241 zaniká, pokud pachatel svou povinnost splní dodatečně, ale dříve, než soud prvního stupně začne vyhlašovat rozsudek. To v praxi dává možnost splatit danou povinnost až po splatnosti, a to až do té doby, než se dané věc dostane před soud. (34)

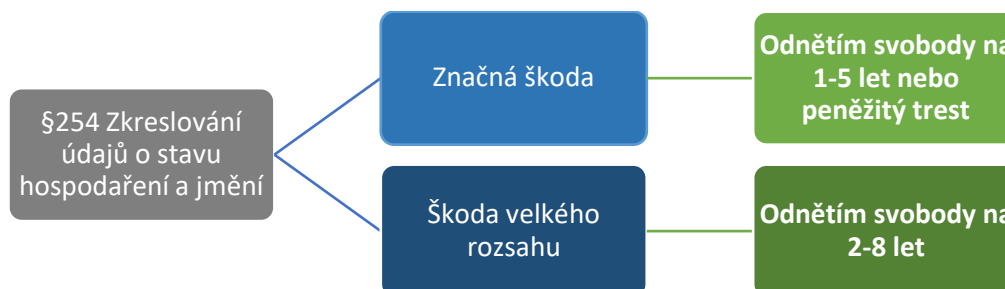
Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

Praktikování kreativního účetnictví spadá také pod trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění, který konkrétně Trestní zákoník definuje v §254. Zde najdeme v prvním odstavci, že tohoto přečinu se dopustí ten „*Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají, a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*“ (35)

Ze samotné definice je patrné, že se jedná především o činnosti týkající se manipulace účetních dokladů. Odstavec 3 a 4 tohoto paragrafu pak dále uvádí i sankce, které jsou s tímto jednáním spojené:

„(3) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku značnou škodu.*

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu velkého rozsahu.“ (36)

Obrázek 13 - Sankce dle trestního zákoníku §254

Vlastní zpracování dle (37)

Zajímavostí je, že od 1.7.2016 nabila právní platnosti novela zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, která opět zavádí trestnost přípravy trestního činu krácení daně, a to nově dle § 240 tohoto zákona. Touto novelou se také zpřísnují trestní postihy závažnějších případů krácení daně a tento pojem samotný již nebude patřit pod výčet trestných činů uvedených v § 367. (38)

1.8 Opatření a prevence

Jak bojovat proti těmto praktikám je dozajisté tou nejtěžší otázkou, jakou si lze v této oblasti položit. Důležitým předpokladem je důkladně a detailně znát tuto problematiku a jednotlivé souvislosti a provázanosti. Na obecné rovině panují názory ze stran zahraničních studií, že pomoci zamezit praktikování kreativnímu účetnictví by mohla především různá opatření, mezi které dle Krupové patří například:

- „přijetí detailnějších předpisů pro účetnictví,
- přijetí striktnějších standardů,
- více standardů zaměřit cíleně na problémové oblasti,
- více požadavků na zveřejňování,
- více upřednostňovat obsah před formou.“ (16)

Dá se říct, že postupně se tyto jednotlivé nápady prosazují a začínají čím dál více uplatňovat v praxi, otázkou však zůstává, do jaké míry to má vliv na snížení těchto případů. Musí se samozřejmě počítat s tím, že s každou další regulací, harmonizací či

opatření se postupně techniky kreativního účetnictví zdokonalují a stávají se hůře odhalitelnými, což vede k neustálému opakování se tohoto problému. (16)

Sarbanes-Oxley Act

Mezi již přijatá opatření patří například zákon, tzv. Sarbanes-Oxley Act, který byl neprodleně schválen Kongresovým výborem USA v červenci 2002 a zavádí velmi tvrdé zásahy do podnikatelského prostředí, které do té doby byly nepředstavitelné. Díky němu byla zavedena nová, poměrně přísná pravidla, která jsou závazná nejen pro vrcholové vedení firem, ale také pro účetní a auditory. Ustanovení o auditorech například na základě zákona zřizuje novou instituci s názvem “Výbor pro dohled nad auditory registrovaných společností (PCAOB), která se zabývá problematikou auditorských standardů, provádí periodické inspekce auditorských firem či vyšetřuje a ukládá tresty za porušení pravidel. Tímto počínáním má především vyvíjet tlak na práci auditorů tak, aby byla směřována pouze k prospěchu veřejného zájmu. Další ustanovení pak ukládá veškerým společnostem, které jsou registrované u americké SEC povinnost vytvořit si vlastní auditorský výbor, čímž také ponesou plnou odpovědnost za kvalitu a správnost účetního vykazování dané společnosti. (16)

Co se týče opatření na evropské úrovni, zde došlo k vydání dvou dokumentů, kde prvním je “Zajištění kvality statutárního auditora v EU” a druhým je “Nezávislost statutárního auditora v EU: soubor základních principů”. (22) (41)

Další částí, na kterou by se měla více zaměřit pozornost a zpřísnění pravidel, je přímo auditorská činnost. Kauzy jako Arthur Andersen ukazují, že k velkým pochybením dochází právě i na straně auditorských společností. Ty mohou mít pro krytí těchto praktik různé motivy. Přitom právě ony by měli fungovat jako mechanismus, který tyto nekalosti bude odhalovat a zamezovat jim. Z této kauzy také vyplývají následující skutečnosti:

- zákonem vynucený audit nemá žádnou vyšší hodnotu,
- osoby působící v auditorských společnostech běžně přijmou nabídku pracovního místa u svých klientů (hlavní účetní Richard Causey přišel do Enronu právě ze společnosti Arthur Andersen),
- příliš dlouhá doba po kterou působí jedna auditorská společnost u svého klienta a s tím spojené velmi provázané vztahy,

- vnitřní audit není zárukou nezávislosti – její členové mohou v některých případech vlastnit akcie dané společnosti. (42)

Ovšem obrovským problémem v této oblasti je rozhodně velký střet zájmu, který vzniká mezi auditorskou společností a jejím klientem. Vzhledem k tomu, že auditorská společnost může vedle své činnosti souběžně poskytovat také poradenskou činnost, pak auditor ve výsledku kontroluje svůj vlastní návrh. To potvrzuje i fakt, že auditorské společnosti často vydělávají více právě na svých poradenských službách než z vlastní auditorské aktivity. Dochází pak k riziku, že auditor nebude ke svým výsledkům dostatečně kritický nebo se nechá ovlivnit vysokou odměnou. Na základě toho pak auditor navrhne ne zrovna korektní řešení, které ovšem ve výsledku sám potvrdí a schválí. (42)

2 ANALÝZA VYBRANÉ OBCHODNÍ KORPORACE

Tato část práce je již zaměřena na praktickou ukázkou využívání kreativního účetnictví danou obchodní korporací. Popsány zde budou jednotlivé metody, které společnost využívá ke snížení daňové povinnosti a také zde bude vyčíslen rozdíl oproti situaci, kdy by společnost postupovala v sestavování svého účetnictví korektně a dle platné legislativy.

Vzhledem k charakteru práce a citlivosti tématu byla daná společnost po domluvě s jednatelem přejmenována na fiktivní název XYZ, s.r.o. Stejně tak některá poskytnutá data byla vzhledem k utajení v práci pozměněna, ovšem tak, aby nedošlo k pozměnění charakteru a transparentnosti této práce. Veškeré údaje nad rámec účetních výkazů byly poskytnuty samotným jednatelem společnosti během rozhovoru s ním, dále byly skutečnosti konzultovány s externí účetní, která pro společnost XYZ, s.r.o. zpracovává účetnictví.

2.1 Údaje o účetní jednotce

Pro zpracování této závěrečné práce byla vybrána společnost, která vznikla v roce 2008 a zabývá se montážemi sádrokartonu, zateplování fasád a minerálními podhledy, díky čemuž spadá s kódem CZ NACE 43 pod tzv. specializované stavební práce. (43)

Původně byla založena dvěma kamarády, kteří se oba stali ve společnosti jednatelem. I přes to, že patří k menším ve svém oboru, tak o zakázky rozhodně nouzi nemá. Jednatelé časem plánují rozšíření společnosti a nabírání dalších pracovníků tak, aby zvládali ještě více zakázek než nyní. Oba jednatele jsou ve věku 35-50 let, první z nich má již dvě děti a druhý je bezdětný. Vzhledem k tomu, že oba jsou vystudovaní přímo v oboru, tak se rozhodli založit si právě tuto společnost. Tak jako velká část společností, i tato měla na začátku potíže a pohybovala se v červených číslech, ovšem velice rychle se ji začalo dařit a dnes se může pyšnit stabilním růstem.

Bližší pohled na společnost poskytují následující dvě tabulky zobrazující zjednodušenou strukturu aktiv a pasiv za zkoumaný rok 2016.

Tabulka 2 – Vybrané položky aktiv za rok 2016 v tis. Kč

Označení a	AKTIVA b	Číslo řádku c	Běžné účetní období		
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3
	AKTIVA CELKEM (ř. 02 + 03 + 07 + 12)	001	881	-200	681
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002			0
B.	Dlouhodobý majetek (ř. 04 až 06)	003	200	-200	0
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	004	200	-200	0
C.	Oběžná aktiva (ř. 08 až 11)	007	681	0	681
C. III.	Krátkodobé pohledávky	010	448	0	448
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	011	233	0	233

Převzato z interních dokumentů společnosti

Tabulka 3 – Vybrané položky pasiv za rok 2016 v tis. Kč

Označení a	PASIVA b	Číslo řádku c	Běžné účetní období 5
	PASIVA CELKEM (ř. 14 + 20 + 25)	013	681
A.	Vlastní kapitál (ř. 15 až 19)	014	329
A. I.	Základní kapitál	015	200
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let	018	30
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	019	99
B.	Cizí zdroje (ř. 21 až 24)	020	350
B. III.	Krátkodobé závazky	023	350
C. I.	Časové rozlišení	025	2

Převzato z interních dokumentů společnosti

2.2 Konkrétní případy využití kreativního účetnictví

Identifikované praktiky kreativního účetnictví využívané společnostmi jsou pro přehlednost rozděleny do jednotlivých oblastí. Vzhledem k charakteru a velikosti společnosti se jedná spíše o metody, které jsou prováděny v menším rozsahu a slouží především k snížení výsledné daňové povinnosti. U každé kapitoly je vyčíslen poměr, v jakém by tato položka neměla být zahrnuta daným způsobem do účetnictví a přepočet na správné hodnoty.

2.2.1 Švarcsystém

První zmíněnou praktikou, kterou společnost využívá je švarcsystém. Využívání této praktiky bylo v minulosti spíše dominantou některých oborů, ale nyní se s ním již lze setkat v téměř každém odvětví a jeho využívání je především v České republice velmi časté. I analyzovaná společnost XYZ, s.r.o. využívá švarcsystému, a to u čtyřech živnostníků, kteří pro společnost pracují. První živnostník je u společnosti XYZ, s.r.o. nejdéle a pracuje na největších zakázkách, čemuž odpovídá i jeho ohodnocení. Další tři živnostníci jsou mladí muži ve věku 20-30 let, kteří se postupně ve společnosti zapracovávají.

Nejprve, než dojde na samotné výpočty, je nezbytné se ujistit, že se v tomto případě opravdu jedná o praktikování švarcsystému. Následující tabulka zobrazuje souhrn znaků švarcsystému, tak jak byly uvedeny v teoretické části práce, spolu s vyjádřením, zda k této podmínce potvzující švarcsystém opravdu dochází. Vzhledem k tomu, že všichni čtyři živnostníci u společnosti provádějí stejnou práci, tabulka je jednotlivě nerozlišuje.

Tabulka 4 - Splnění podmínek, za kterých se u živnostníků jedná o švarcsystém

Podmínka švarcsystému	Stav
Vztah nadřízenosti a podřízenosti	Splněno
Využívání zaměstnavatelových pracovních nástrojů	Splněno
Vystupování jménem zaměstnavatele	Splněno
Pravidelné odměny	Splněno
Stále stejná výše odměny	Nesplněno
Práce pro jednoho zaměstnavatele a zákaz práce pro jiného	Splněno
Stanovená pracovní doba	Splněno
Vyhrazené místo pracovního působení	Splněno
Odpovědnost za škodu zaměstnavatele	Splněno

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Po rozhovoru s jednatelem společnosti vyšlo najevo, že většinu podmínek, za kterých se u živnostníků jedná o švarcsystém, všichni výše uvedení živnostníci splňují, až na

jedinou. U všech je patrný stav podřízenosti, pro svoji práci využívají pracovních nástrojů zaměstnavatele, aniž by za ně platili nějaké nájemné, při své práci vystupují jménem společnosti zaměstnavatele a pobírají pravidelnou odměnu. Všichni také dodržují stanovenou pracovní dobu a místo výkonu práce, pracují pouze pro danou společnost, která také v případě škody nese veškerou odpovědnost. K jediné neshodě dochází u výše odměny, která nebývá stále stejná, nýbrž se liší. Tato skutečnost je způsobena především charakterem práce, která je společností vykonávána a její sezonností.

Vyfakturované částky za jednotlivé živnostníky pak zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 5 - Přehled příjmů jednotlivých živnostníků

	Živnostník 1 (Kč)	Živnostník 2 (Kč)	Živnostník 3 (Kč)	Živnostník 4 (Kč)
Leden	24 750	22 500	22 800	22 500
Únor	24 750	24 450	24 750	24 000
Březen	27 000	24 750	25 800	24 000
Duben	27 000	24 750	26 700	26 100
Květen	45 000	27 300	27 000	27 750
Červen	48 000	33 000	30 000	33 000
Červenec	45 000	33 000	30 000	33 000
Srpen	42 000	34 500	30 000	36 000
Září	27 900	25 500	26 850	32 400
Říjen	24 450	24 750	22 500	27 450
Listopad	22 500	22 500	22 500	22 500
Prosinec	22 500	22 500	22 500	22 500
CELKEM	380 850	319 500	311 400	331 200

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Jak je z tabulky patrné, tak největší sezónu má společnost XYZ, s.r.o. především od března do října, čemuž i odpovídají částky, na které si živnostníci v těchto měsících přijdou.

Nejprve bude uvedena a spočítána varianta tak, jak je tomu nyní při praktikování švarcsystému, a to z pohledu živnostníků. V úvahu budou brány především odvody, jaké mají živnostníci spojené právě při využívání švarcsystému. Vzhledem ke skutečnosti, že nebylo možné nahlédnout do daňových priznání jednotlivých subjektů, tak je možné, že někteří z nich mají ještě jiné vedlejší příjmy. Pro účely této práce bude ve výpočtu zohledněn pouze příjem ze společnosti XYZ, s.r.o. a to bez odečtu jakýchkoliv slev na dani. Při výpočtu hraje velkou roli skutečnost, že živnostníci si mohou vzhledem k charakteru vykonávané činnosti, která spadá pod řemeslnou činnost dle § 7 zákona o dani z příjmu, odečíst paušální část výdajů až do výše 80 %. (44) Díky tomu jsou výsledné odvody počítané z dílčího základu daně, který činí pouze 20 % jejich reálných příjmů.

Tabulka 6 - Celkové výdaje při využití švarcsystému

	Dílčí základ daně (Kč)	Odvody SP a ZP za živnostníka (Kč)	Daň před slevou (Kč)	CELKEM odvody za živnostníka (Kč)
Živnostník 1	76 170	45 535	11 415	133 120
Živnostník 2	63 900	45 535	9 585	119 020
Živnostník 3	62 280	45 535	9 330	117 145
Živnostník 4	66 240	45 535	9 930	121 705
CELKEM odvody za položku	268 590	182 140	40 260	490 990

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Výše výdajů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za živnostníka je shodná vzhledem ke skutečnosti, že všichni čtyři živnostníci spadají do kategorie, kde platí pouze minimální vyměřovací základ určený pro OSVČ, který činil pro rok 2016 měsíčně na sociálním zabezpečení 1 972 Kč a na zdravotním pojištění 1 823 Kč (45).

Nyní je potřeba přepočítat veškeré náklady za situace, kdy by společnost všechny čtyři živnostníky nenajímala na švarcsystém, ale standardně je zaměstnala na pracovní smlouvu. Přepočet bude proveden za předpokladu, že firmě zůstanou celkové náklady

vynaložené na pracovníka stejné, tudíž výsledný příjem pracovníka se sníží. Pak by se částky změnilы následovně.

Tabulka 7 - Celkové náklady při zaměstnání na pracovní smlouvu

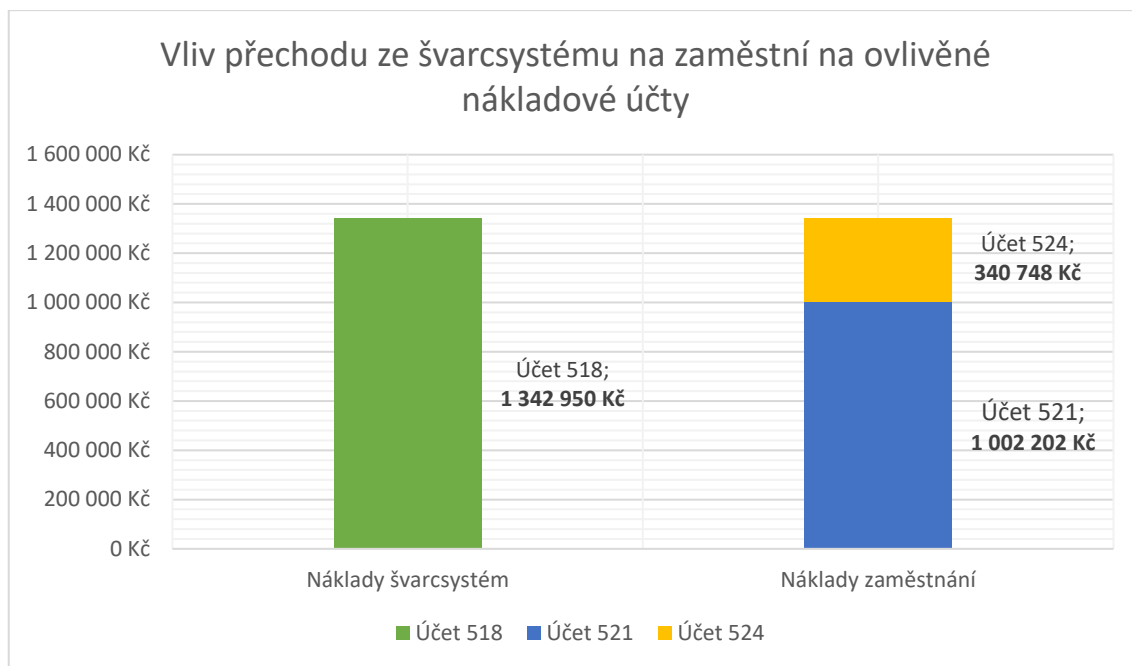
	Hrubá mzda (účet 521)	Náklady SP a ZP za zaměstnavatele (účet 524)	CELKEM za živnostníka
Živnostník 1	284 217	96 634	380 850
Živnostník 2	238 433	81 067	319 500
Živnostník 3	232 388	79 012	311 400
Živnostník 4	247 164	84 035	331 200
CELKEM za položku	1 002 202	340 748	1 342 950

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Tabulka výše zobrazuje, jak by se změnila struktura nákladů spojených se zaměstnáním při přechodu na klasickou pracovní smlouvu. Zde došlo k prvnímu velkému rozdílu, kdy celkové náklady, které byly v rámci švarcsystému účtovány na účet 518 jsou nyní rozloženy mezi jednotlivé účty 521 – Mzdové náklady a 524 – Zákoně sociální a zdravotní pojištění. K tomu došlo v důsledku toho, že společnost má nyní se zaměstnanci spojené určité povinné odvody, proto nemůže jednotlivým zaměstnancům vyplatit stejné částky na mzdu jako v případě švarcsystému, jelikož by dodatečné odvody platila ze svého, což by v tomto případě znamenalo 456 603 Kč navíc. V tomto případě je tedy vyplacená částka stejná, ovšem část činí povinné odvody a část získá zaměstnanec formou hrubé mzdy. Na tomto příkladu je názorně vidět podstata využívání švarcsystému, kdy si díky nižším odvodům mohou zaměstnavatelé dovolit zaplatit živnostníkům vyšší částky, protože právě tyto odvody odpadají. Často se tak v praxi stává, že zaměstnavatel potenciálnímu uchazeči o práci nabízí dvě možnosti, kdy jednou je nástup na klasický pracovní poměr s nižší hrubou mzdou anebo nástup na živnost s nabídkou vyšší výplaty.

(46)

Rozložení těchto nákladů je zobrazeno v následujícím grafu.

Graf 3 - Vliv přechodu ze švarcsystému na zaměstní na ovlivněné nákladové účty

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

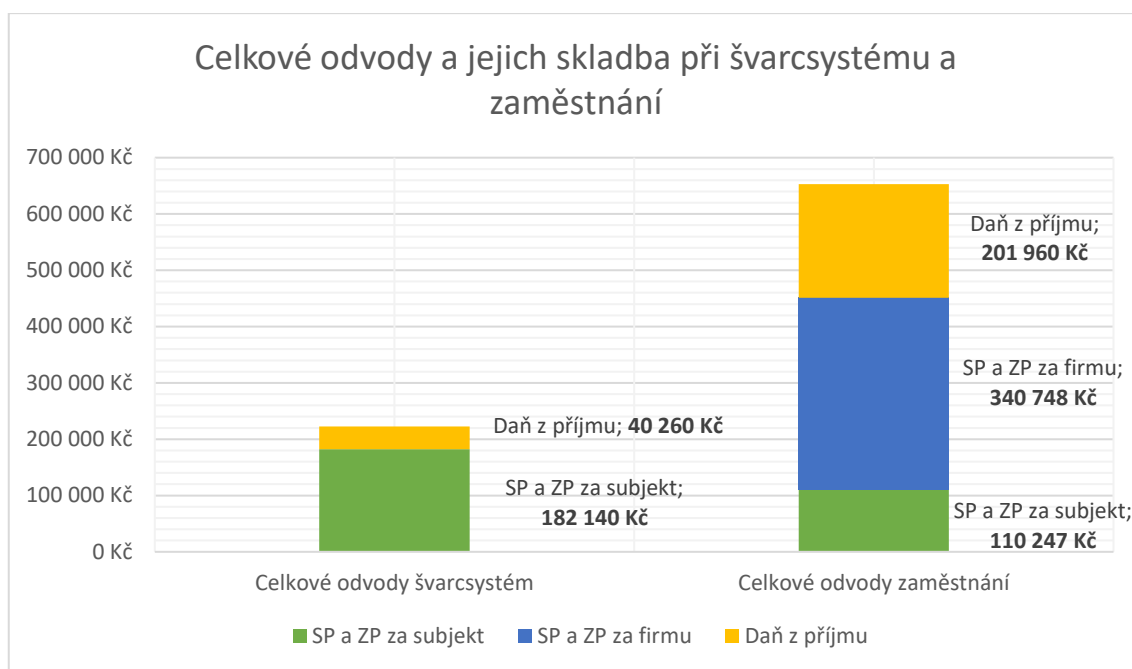
Další tabulka pak zobrazuje celkové srovnání odvodů uskutečněných při praktikování švarcsystému a při převedení živnostníků na hlavní pracovní poměr.

Tabulka 8 - Celkové odvody

	Odvody při švarcsystém (Kč)	Odvody při zaměstnání (Kč)	ROZDÍL (Kč)
SP a ZP placené subjektem	182 140	110 247	+ 71 893
SP a ZP placené společností	x	340 748	- 340 748
Daň z příjmu	40 260	201 960	- 161 700
CELKEM za systém	222 400	652 955	

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Tyto údaje jsou také přehledně zobrazeny v následujícím grafu, který zobrazuje odvody v případě švarcsystému a v případě zaměstnání s grafickým rozdělením jednotlivých odvodů.

Graf 4 - Celkové odvody a jejich skladba při švarcsystému a zaměstnání

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Především z výše uvedeného grafu lze názorně vidět obrovský rozdíl v jednotlivých odvodech na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a daň z příjmu, kdy si společnost praktikováním švarcsystému sníží odvody o více jak 430 000 Kč.

Poslední tabulka pak poskytuje pohled na to, jak se liší roční čistý příjem živnostníků nyní při využívání švarcsystému a roční čistá mzda, kterou by pobírali za stejných podmínek jako zaměstnanci.

Tabulka 9 - Srovnání čistého příjmu živnostníků a čisté mzdy zaměstnanců

	Čistý příjem v případě živnosti (Kč)	Čistá mzda v případě zaměstnání (Kč)
Živnostník 1	335 315	195 705
Živnostník 2	273 965	164 129
Živnostník 3	265 865	160 016
Živnostník 4	285 665	170 112

Vlastní zpracování

2.2.2 Pohonné hmoty

Při zařazování nákladů na pohonné hmoty do účetnictví společnosti je důležité sledovat, zda firemní auto bylo využíváno pouze pro firemní účely, nebo i pro osobní. Společnost XYZ, s. r. o. využívá firemní automobil jak pro svou podnikatelskou činnost, tak pro osobní účely. Výdaje na pohonné hmoty za jednotlivé měsíce jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 10 – Souhrnné měsíční výdaje na pohonné hmoty

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)
Leden	10 300	8 512	1 788
Únor	10 400	8 595	1 805
Březen	11 200	9 256	1 944
Duben	12 200	10 082	2 118
Květen	13 100	10 826	2 274
Červen	13 500	11 156	2 344
Červenec	14 400	11 900	2 500
Srpen	14 900	12 313	2 587
Září	14 600	12 065	2 535
Říjen	14 400	11 900	2 500
Listopad	14 000	11 570	2 430
Prosinec	12 600	10 413	2 187
CELKEM	155 600	128 588	27 012

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Po bližším zkoumání bylo patrné, že některé paragony s pohonnými hmotami byly vypsány na takový objem pohonných hmot, který by jednatel jen stěží za daný den projezdil. Po rozhovoru vyplynulo, že první nekalostí, ke které se jednatel společnosti přiznal je, že od svých příbuzných sbírá účtenky, které se vztahují k pohonným hmotám nesouvisejícím s podnikatelskou činností. Tyto účtenky prý činí v průměru 2 tisíce Kč

měsíčně, což za rok už dělá sumu 24 000 Kč. Výsledné částky po odečtení těchto neprávem zaúčtovaných nákladů za tyto účtenky zobrazuje tabulka níže.

Tabulka 11 - Korekce výdajů na pohonné hmoty o neprávem zařazené účtenky

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)
Reálný stav	155 600	128 588	27 012
<i>Neprávem zařazené účtenky</i>	24 000	19 834	4 166
NOVÝ STAV	131 600	108 754	22 846

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Po rozhovoru s jednatelem společnosti dále vyplynulo, že i on využívá automobil částečně pro firemní, ale částečně i pro osobní účely. Vzhledem k tomu, že tento poměr se moc neliší, zprůměroval ho jednatel na asi 35 % soukromých jízd z částky za celý rok ponížené o operace s účtenkami v předešlé operaci. Tato část by také vůbec neměla spadat do daňově uznatelných nákladů společnosti a ani DPH z těchto nákladů nelze považovat za daňový odpočet, což je další chybou, které bylo v účetnictví dopuštěno. Tyto skutečnosti ohledně pohonných hmot jsou uvedeny v tabulce níže.

Tabulka 12 - Korekce výdajů na pohonné hmoty o využití pro osobní účely

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)
Nový stav	131 600	108 754	22 846
<i>Z toho využití pro firemní účely</i>	<i>85 540</i>	<i>70 690</i>	<i>14 850</i>
<i>Z toho využití pro osobní účely</i>	46 060	38 064	7 996

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Zjednodušený přehled zobrazující oprávněně a neoprávněně zařazené náklady a oprávněně a neoprávněně uplatněné DPH na pohonné hmoty je uveden níže.

Tabulka 13 - Celkové oprávněné a neoprávněné částky u pohonných hmot

	Oprávněné zařazeno (Kč)	Neoprávněně zařazeno (Kč)	
		Cizí účtenky	Osobní využití
Náklady na pohonné hmoty	70 690	19 834	38 064
DPH pohonné hmoty	14 850	4 166	7 996

Vlastní zpracování

Jak je z předchozí tabulky patrné, tyto operace již na rozdíl od švarcsystému neovlivňují pouze nákladové účty, ale také účet daně z přidané hodnoty, kde si společnost nárokuje mnohem vyšší částky, než na jaké má ve skutečnosti právo. Společnost si tak neprávem navýšila náklady o 57 898 Kč a neoprávněně nárokovala DPH ve výši 12 162 Kč

2.2.3 Náklady spojené s kanceláří

Každá společnost si může samozřejmě započítat do účetnictví i náklady týkající se kanceláře a jejího chodu do daňově uznatelných nákladů, ale opět za podmínky vynaložení na dosažení, zajištění a udržení příjmu. V případě analyzované společnosti byly identifikované určité skutečnosti, kdy část těchto nákladů vůbec nesouvisí s výkonem povolání a některé položky jsou záměrně nakupované ve vyšším objemu, aby pak část mohla být využita pro osobní účely. Z pohledu služeb sem patří pravidelné náklady na úklid a jednorázová platba za zabezpečovací systém do kanceláře. Jako další jsou do společnosti zařazené také náklady na kancelářské potřeby a balenou vodu, které spadají pod účet 501 – Spotřeba materiálu.

Úklid

První položkou, která by správně v daňově uznatelných nákladech neměla být zařazena v plné výši, je pravidelná měsíční platba za úklid ve výši 3 000 Kč, což v souhrnu za rok činí 36 000 Kč. Tento úklid se díky tomu, že není v dokladu specifikované, kde je prováděný, chybně zařazuje v plné výši do účetnictví společnosti. Jednatel sám přiznal, že tento úklid se odehrává jak v místě kanceláře, tak v jeho soukromém domě. I přes tuto skutečnost si nechává úklid psát na jednu fakturu, která je celá zařazena do účetnictví společnosti, čímž jsou veškeré náklady zahrnuty jako daňově uznatelné. Poměr, v jakým

by neměly být náklady daňově uznatelné byl stanoven podle poměru podlahové plochy jednatelova domu a kanceláře, kdy odhadem 70 % podlahové plochy připadá na dům a zbylých 30 % na kancelář. Vyúčtování jednotlivých částí úklidu je pak zobrazeno v následující tabulce.

Tabulka 14 - Výdaje na úklid

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH (Kč)
Výdaje na úklid	36 000	29 750	6 250
<i>z toho úklid kanceláře</i>	<i>10 800</i>	<i>8 925</i>	<i>1 875</i>
<i>z toho úklid domácnosti</i>	<i>25 200</i>	<i>20 825</i>	<i>4 375</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Zajímavostí je, že úklid domácnosti spadá dle přílohy č. 2 zákona o DPH do kategorie „Služby čištění vnitřních prostor prováděné v domácnostech“, díky čemuž se na ně uplatňuje snížená sazba 15 %. Díky této skutečnosti je sice na celkový úklid v tomto případě uplatňovaná vyšší základní sazba 21 %, ovšem vzhledem k poměru podlahových ploch se tato manipulace i tak jednatelem vyplatí.

Zabezpečovací systém

Další velmi podobnou položkou je faktura na nový zabezpečovací systém pro tuto společnost. I zde došlo k naprosto stejné situaci jako tomu bylo u úklidu, kdy zabezpečovací systém byl nainstalován jak v kanceláři, tak jednatelem vlastním domě. Zde částka činila 39 499 Kč. Tak jako v případě úklidu se částka DPH liší podle toho, zda se jedná o kancelářské prostory (21 % DPH) anebo bytové prostory (15 % DPH). Na rozdíl od úklidových prací, zabezpečovací systémy nenajdeme v příloze 2 zákona o DPH, ale jsou uvedeny v §48 a. Samotná položka zabezpečovacího systému se dle Pokynu GFŘ č. D-6 zařazuje do samostatných movitých věcí, ale vzhledem k částce, která nepřevyšuje limit 40 000 Kč ji společnost účtuje jednorázově do nákladů na účet 501. Vyčíslení nákladů pro zabezpečovací systém nabízí následující tabulka. (47)

Tabulka 15 - Výdaje na zabezpečovací systém

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH (Kč)
Výdaje na zabezpečovací systém	39 499	32 642	6 857
<i>z toho v kanceláři</i>	<i>11 850</i>	<i>9 793</i>	<i>2 057</i>
<i>z toho v domácnosti</i>	<i>27 649</i>	<i>22 849</i>	<i>4 800</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Balená voda

Další položkou jsou náklady na balenou vodu. I zde došlo k pár pochybením, které hodnotu účtu 501 do jisté míry zkreslují. Náklady na balenou vodu jsou za podmínek stanovených v legislativě daňově uznatelné, proto se společnost rozhodla toho využít, avšak balenou neperlivou vodu nakupuje ve větším množství, než je pro společnost potřebné a zbytek si jednatel nechává pro svoji osobní spotřebu. Poměr, v jakém jsou náklady na balenou vodu neprávem zařazeny jako daňově účinné byl odhadnutý na průměrně 20 %. Veškeré výdaje na balenou vodu v jednotlivých měsících spolu s vyčíslením neoprávněných položek jsou zobrazeny v tabulce níže.

Tabulka 16 - Výdaje na balenou vodu

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 15 % (Kč)
Leden	405	352,19	52,81
Únor	450	391,32	58,68
Březen	450	391,32	58,68
Duben	472	410,45	61,55
Květen	519,2	451,5	67,7
Červen	566,4	492,54	73,86
Červenec	613,6	533,59	80,01
Srpen	617,5	536,98	80,52

Září	570	495,67	74,33
Říjen	564	490,45	73,55
Listopad	470	408,71	61,29
Prosinec	675	586,98	88,02
CELKEM	6 372,70	5 541,70	831

<i>Z toho oprávněno</i>	<i>5 098,16</i>	<i>4 433,36</i>	<i>664,8</i>
<i>Z toho neoprávněno</i>	<i>1 274,54</i>	<i>1 108,34</i>	<i>166,20</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

I přes to, že procento využití pro osobní účely je zprůměrované, tak je z tabulky patrný určitý trend. Počet nakoupených vod celkově se samozřejmě zvyšoval především v letních měsících, kdy je více teplo a potřeba balené vody značně stoupá. Dalším nárůstem je prosinec, kdy stoupl jak množství nakoupených vod, tak i její využití jednatelem, jelikož dle jeho vyjádření se balená voda v tomto období svátků doma hojně využije nejen pro členy rodiny, ale i návštěvy. Byť se jedná o malé částky, tak jsou do účetnictví společnosti zahrnuty neoprávněně.

Kancelářské potřeby

Poslední část neoprávněných daňových nákladů vztahujícím se ke kanceláři byla nalezena v oblasti kancelářských potřeb. I zde byla určitá, ovšem malá část, využívána čistě pro osobní účely. Tuto část nákladů ovlivnil především měsíc srpen a září, kdy jednatelova dcera nastupovala do školy a většina jejich školních pomůcek byla nakoupena právě na společnost XYZ, s.r.o.

Tabulka 17 – Výdaje na kancelářské potřeby

	Celková cena (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)	%
Leden	250	206,6	43,4	0
Únor	200	165,28	34,72	0

Březen	40	33,06	6,94	0
Duben	130	107,43	22,57	0
Květen	560	462,78	97,22	80
Červen	220	181,81	38,19	0
Červenec	340	280,98	59,02	0
Srpen	3 250	2 685,80	564,2	100
Září	1 080	892,51	187,49	95
Říjen	310	256,18	53,82	0
Listopad	290	239,66	50,34	0
Prosinec	980	809,87	170,13	70
CELKEM	7 650	6 321,96	1 328,04	
<i>Z toho oprávněno</i>	<i>2 240</i>	<i>1 851,15</i>	<i>388,85</i>	
<i>Z toho neoprávněno</i>	<i>5 410</i>	<i>4 470,81</i>	<i>939,19</i>	

Vlastní zpracování

Jak je z tabulky vidět, větší část nákladů byla do účetnictví zařazena neoprávněně. Jako sumarizace předešlých operací je níže uvedena tabulka, která shrnuje veškeré neoprávněné náklady a neoprávněně uplatněné DPH u jednotlivých položek spojených s kanceláří.

Tabulka 18 - Sumarizace neoprávněných nákladů a DPH spojených s kanceláří

	Výše neoprávněných nákladů (Kč)	Výše neoprávněného odpočtu DPH (Kč)
Úklid	20 825	4 375
CELKEM	20 825	4 375

	Výše neoprávněných nákladů (Kč)	Výše neoprávněného DPH (Kč)
Zabezpečovací systém	22 849	4 800
Balená voda	1 108,34	166,20
Kancelářské potřeby	4 470,81	939,19
CELKEM	28 428,15	5 905,39

Vlastní zpracování

Největší podíl na nesprávně zaúčtovaných částkách udělala především pravidelná platba za úklid, kde bylo neprávem vykázáno v nákladech 20 825 Kč a neprávem zařazeno DPH ve výši 4 375 Kč, jako další pak také jednorázová platba za zabezpečovací systém, kde došlo k neoprávněným nákladům ve výši 22 849 Kč a neoprávněně nárokovanému DPH ve výši 4 800 Kč. Balená voda spolu s kancelářskými potřebami pak navýšila náklady částkou 5 579,15 Kč a ovlivnila DPH částkou 1 105,39 Kč.

2.2.4 Náklady spojené s výkonem činnosti

Tyto náklady týkající se výkonu činnosti budou rozděleny do následujících podkapitol podle oblasti, které se týkají.

Nákup spotřební elektroniky

Nákup spotřební elektroniky patří mezi další velmi často využívanou možností společnosti, jak si snížit své náklady. Pro uplatnění těchto nákladů jako daňově uznatelné platí, že musejí být vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Tato podmínka je v tomto případě opět porušena, protože některá pořízená spotřební elektronika a další drobné věci nebyly vůbec pořízeny za účelem využívání ve společnosti, ale pro osobní účely, a to v plné výši. Jednalo se především o nákup nového počítače a mobilního telefonu pro dceru majitele, která právě nastupovala do školy a potřebovala nové vybavení. Další položkou je software a tiskárna, kterou pro změnu jednatel koupil pro své osobní účely domů. Přehled těchto nákladů se zobrazí v tabulce níže.

Tabulka 19 - Výdaje na spotřební elektroniku

	Cena celkem (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)
Počítač	24 999	20 659,17	4 339,83
Myš	249	205,77	43,23
Klávesnice	399	329,73	69,27
Mobilní telefon	6 499	5 370,77	1 128,23
Monitory	7 998	6 609,55	1 388,45
Tiskárna	3 499	2 891,57	607,43
Software	1 999	1 651,97	347,03
CELKEM	45 642	37 718,53	7 923,47
<i>Z toho oprávněně</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Z toho neoprávněně</i>	<i>45 642</i>	<i>37 718,53</i>	<i>7 923,47</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Zde je vidět, že neoprávněně byly zaúčtovány celé položky, a nejen jejich části, jako tomu bylo u předešlých případů. Veškerá tato spotřební elektronika na první pohled může normálně sloužit k výkonu činnosti společnosti, takže pokud je daný doklad psaný na společnost, jen těžko lze takovou věc odhalit.

Telefonní výdaje

Tato položka bezesporu patří do výdajů, které jsou vynaloženy za účelem dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dle § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Bohužel jako většina ostatních, ani analyzovaná společnost nerozděluje výdaje za telefon na soukromé a firemní. Tarif, který společnost takto platí dokonce z části neslouží jen pro jednatele, ale také jeho rodinu, což opět neoprávněně navyšuje náklady na účtu 518. Zde je naprosto patrné, že daná část nákladů bude opět zařazena v účetnictví nesprávně. Poměrné části připadající na oprávněné daňové náklady a neoprávněné daňové náklady jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 20 – Výdaje na telefonní služby

	Celková částka (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 21 % (Kč)
Telefonní výdaje	23 988	19 823,68	4 164,32
<i>Z toho rodinný příslušníci</i>	17 991	14 867,76	3 123,24
<i>Z toho osobní využívání</i>	2 998,5	2 477,96	520,54
<i>Z toho firemní využití</i>	2 998,5	2 477,96	520,54
<i>Oprávněné</i>	2 998,5	2 477,96	520,54
<i>Neoprávněné</i>	20 989,5	17 345,72	3 643,78

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Z rozhovoru s jednatelem vyplynulo, že má na společnost sjednaný paušál ve výši 1 999 Kč měsíčně. Tento paušál zahrnuje 4 tarify s neomezeným voláním, SMS a 4 GB internetem. Celkové náklady za rok tudíž činí 23 988 Kč. Jeden tarif je přímo využíván jednatelem společnosti a zbylé další využívají jeho rodinní příslušníci. Z toho vyplývá, že celých 75 % nákladů jsou neprávem uvedeny jako daňové náklady společnosti. Zároveň jednatel přiznal, že telefon, na kterém tarif využívá, není používán čistě pro výkon podnikatelské činnosti, ale také pro osobní účely. Poměr těchto soukromých hovorů odhadl asi na 50 %, což dále navyšuje hodnotu neoprávněně zařazených daňových nákladů na celkových 87,5 %.

V těchto případech se dá využití těchto praktik vysvětlit nejen výhodami pro podnikatele, ale zároveň i pro rodinné příslušníky. Ti by za normálních okolností s největší pravděpodobností nedostali od operátora takto lákavou nabídku tarifu, tyto nabídky jsou většinou určeny právě společností, které se pak o tyto „výhody“ dělí s rodinnými příslušníky, nebo známými.

Dárky pro partnery

Dle rozhovoru s jednatelem společnosti vyplynulo, že k jistým neoprávněným daňovým nákladům dochází také vlivem nákladů na reprezentaci. Společnost XYZ, s.r.o. si nechává zhotovit jako dárek pro partnery dárkové balení domácího medu. Jednatel společnosti je

s včelařem velmi dobrý kamarád, takže se dohodli, že mu včelař dodává medy v již dárkovém balení spolu s firemním logem. Žádné balení nepřekračuje cenu 500 Kč a každé je řádně označeno logem, takže nedochází k porušení podmínek daňové uznatelnosti. Problémem ovšem zůstává, že těchto firemních dáreků společnost rozdává jen přibližně 70 % a zbytek si ponechává pro osobní účely, případně je rozdává známým. Zde bohužel dochází k porušení podmínky využití jako výdaje na reprezentaci, jak je tomu uvedeno v zákonu o dani z příjmu. (48)

Tabulka 21 - Výdaje na reprezentaci

	Celková částka (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 15 % (Kč)
Dárkové balení medu	14 000	12 174,40	1 825,60
<i>Z toho firemní využití</i>	<i>9 800</i>	<i>8 522,08</i>	<i>1 277,92</i>
<i>Z toho osobní využívání</i>	<i>4 200</i>	<i>3 652,32</i>	<i>547,68</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Poměrná část nákladů na dárkové balení medů ve výši 4 200 Kč by měla být správně vůbec neměla figurovat v účetnictví společnosti. Jak tohle neoprávněné zahrnutí výdajů na reprezentaci ovlivnilo účet 501 je znázorněno v následujícím grafu. Neprávem zařazené náklady ovlivnily účet 501 o 3 652,32 Kč a neprávem zařazené DPH o 547,68 Kč.

2.2.5 Náklady spojené s cestováním

Náklady spojené s cestováním budou rozděleny na náklady týkající se pracovní cesty a dálničních známek.

Pracovní cesty

Mezi další neoprávněný náklad, který společnost uvedla do svého účetnictví patří náklad na cestu do Švýcarska. Tyto náklady společnost neoprávněně vykázala jako náklady spojené s pracovní cestou ve Švýcarsku. Vzhledem k tomu, že zde společnost v minulosti již pracovala na některých zakázkách, nemůže být na první pohled pochyb, že by tento náklad byl zařazen v účetnictví společnosti neoprávněně. Ovšem skutečný účel cesty nebyl pracovní, nýbrž osobní, tudíž tyto náklady neoprávněně navyšují stav účtu

512 – Cestovné. V níže uvedené tabulce vidíme celkové výdaje, které v s touto cestou byly spojené. Patří sem jak výdaje na cestu, ubytování, jízdné, ale i stravné, které v roce 2016 činilo pro Švýcarsko 75 CHF (švýcarských franků). (49)

Tabulka 22 - Výdaje na pracovní cestu

	Výše neoprávněných nákladů (Kč)
„Pracovní cesta“ do Švýcarska	32 800
<i>Z toho oprávněně</i>	0
<i>Z toho neoprávněně</i>	32 800

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Dálniční známky

Z účetních dokladů vyplynulo, že si společnost zahrnula do nákladů celkem 2 dálniční známky i přes to, že k výkonu povolání využívá pouze jeden osobní automobil. Druhá dálniční známka je tudíž neprávem zařazena do nákladů společnosti. Této skutečnosti si byli jak jednatelé, tak i účetní vědomi, ovšem jako u nejen této společnosti se zde spoléhá na to, že tento nedostatek vzhledem ke své velikosti nebude odhalen.

Tabulka 23 - Výdaje na dálniční známky

	Cena celkem (Kč)	Základ daně (Kč)	DPH 0 % (Kč)
Dálniční známka 2ks	3 000	3 000	0
<i>Z toho pro osobní auto</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>0</i>
<i>Z toho pro firemní auto</i>	<i>1 500</i>	<i>1 500</i>	<i>0</i>

Vlastní zpracování dle rozhovoru s jednatelem společnosti

Neoprávněným nákladem v tomto případě je pouze částka 1 500 Kč. Vzhledem k tomu, že dálniční známka je dle §52 Zákona o DPH osvobozena od daně z přidané hodnoty, je tato částka finální. (50)

2.3 Sumarizace jednotlivých praktik kreativního účetnictví

Využíváním kreativního účetnictví byly ovlivněny především nákladové účty. Veškerý soupis využitých oblastí kreativního účetnictví s původní o novou výši zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 24 - Sumarizace jednotlivých praktik kreativního účetnictví

Oblast kreativního účetnictví	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)	Účet
Švarcsystém	1 342 950	0	518
	0	1 002 202	521
	0	340 748	524
Pohonné hmoty	128 588	70 690	501
Úklid	29 750	8 925	518
Zabezpečovací systém	32 642	9 793	501
Balená voda	5 541,70	4 433,36	501
Kancelářské potřeby	6 321,96	1 851,15	501
Spotřební elektronika	37 718,53	0	501
Telefonní výdaje	19 823,68	2 477,96	518
Dárkové předměty	12 174,40	3 652,32	501
Pracovní cesta	32 800	0	512
Dálniční známka	3 000	1 500	538

Vlastní zpracování

Vlivem špatně zaúčtovaných nákladů byly nákladové položky celkově ovlivněny částkou 205 037,48 Kč, čímž také došlo ke zkreslení hospodářského výsledku. Podrobnější pohled na jednotlivé ovlivněné účty je poskytnutý v následující kapitole.

Náklady ovšem nejsou jediná oblast, která byla vlivem kreativního účetnictví ovlivněna. Ke změnám dochází také na účtu 343, které se projeví jako neoprávněný odpočet daně z přidané hodnoty.

Tabulka 25 - Celkové ovlivnění daně z přidané hodnoty

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Účet 343 – Daň z přidané hodnoty	56 191,43	21 634,11
ROZDÍL		- 34 557,32

Vlastní zpracování

2.4 Sumarizace na jednotlivých účtech

V této kapitole bude provedena sumarizace na jednotlivých ovlivněných účtech. Během porovnávání účetnictví společnosti XYZ, s.r.o. s tím, jak by mělo být správně vedené, došlo ke změnám na následujících účtech.

501 – Spotřeba materiálu

Účet spotřeby materiálu byl ovlivněn velkou částí položek, přičemž sem patří následující v tabulce níže.

Tabulka 26 - Sumarizace na účtu 501

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Náklady na pohonné hmoty	128 588	70 690
Náklady na zabezpečovací systém	32 642	9 793
Náklady na nákup balené vody	5 541,70	4 433,36
Náklady na nákup kancelářských potřeb	6 321,96	1 851,15
Náklady na nákup spotřební elektroniku	37 718,53	0
Náklady na reprezentaci	12 174,40	3 652,32
CELKEM	222 986,59	90 419.83
ROZDÍL		- 132 566.76

Vlastní zpracování

Celkově tyto neoprávněně uplatněné náklady činí 132 566,76 Kč, což je již značná část nákladů společnosti. Největší podíl na tomto rozdílu mělo především přeúčtování nákladů na pohonné hmoty, kde vznikl rozdíl 57 898 Kč. Další velkou položkou zde byly náklady na nákup spotřební elektroniky, kde došlo k rozdílu v plné výši 37 718,53 Kč. Zbývá část rozdílu ve výši 32 080 Kč byla způsobena vlivem nákladů na zabezpečovací systém, nákup balené vody, kancelářských potřeb a nákladů na reprezentaci.

512 – Cestovné

Tento účet byl ovlivněn pouze jedinou operací, a to byla pracovní cesta, která byla neprávem zařazena do účetnictví společnosti, jelikož se ve skutečnosti jednalo o soukromou cestu. Tato pracovní cesta byla podložena náklady ve výši 32 800 Kč.

Tabulka 27- Sumarizace na účtu 512

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Náklady na pracovní cestu	32 800	0
ROZDÍL		- 32 800

Vlastní zpracování

518 – Ostatní služby

Účet 518 obsahující náklady na ostatní služby pozměnilo několik položek uvedených v následující tabulce.

Tabulka 28 - Sumarizace na účtu 518

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Náklady na služby (švarcsystém)	1 342 950	0
Náklady na úklid	29 750	8 925
Náklady na kancelářské potřeby	19 823,68	2 477,96
CELKEM	1 392 523,68	11 402,96
ROZDÍL		- 1 381 120,72

Vlastní zpracování

Celková částka těchto položek činí 1 381 120,72 Kč, z toho největší podíl na této částce má rozhodně švarcsystém, který k ovlivnění tohoto účtu přispěl částkou 1 342 950 Kč. Náklady na úklid s rozdílem 20 825 Kč a náklady na kancelářské potřeby kde rozdíl činil 17 345,72 Kč se již změnu stavu tohoto účtu podílely jen okrajově.

521 – Mzdové náklady a 524 – Zákonné sociální a zdravotní pojištění

Na těchto účtech došlo k rozdílům výhradně díky převodu zůstatků z účtu 518 – Ostatní služby, kde byly evidována částka vyplacených faktur na účty 521 a 524 – poměr vychází z předpokladu, že celá částka na účtu 518 tvoří tzv. superhrubou mzdu. Tato skutečnost vznikla při uvažování živnostníků jako zaměstnanců dané společnosti.

Tabulka 29 - Sumarizace na účtech 521 a 524

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Mzdové náklady	0	1 002 202
Zákonné sociální a zdravotní pojištění za zaměstnavatele	0	340 748
ROZDÍL		+ 1 342 950

Vlastní zpracování

538 – Ostatní daně a poplatky

Účet ostatní daně a poplatky byl ovlivněn pouze okrajově, a to jednou neprávem zaúčtovanou dálniční známkou, která by v účetnictví správně neměla co dělat, vzhledem k tomu že byla využita na auto, které nesouvisí s výkonem povolání.

Tabulka 30 - Sumarizace na účtu 538

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Dálniční známka	3 000	1 500
ROZDÍL		- 1 500

Vlastní zpracování

221 - Bankovní účty

Vlivem snížení některých položek došlo také ke snížení položky bankovního účtu na straně Dal. Některé faktury vůbec neměly být placeny z firemního bankovního účtu tudíž by na tomto účtu ani nedošlo k výslednému snížení finančních prostředků.

Tabulka 31 - Sumarizace na účtu 221

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Odchozí peníze z bankovního účtu	364 551,70	129 826,66
ROZDÍL		- 234 725,04

Vlastní zpracování

Vlivem těchto operací by se správně měla také zvýšit pohledávka za společníky na účtu 365 ve stejné výši 234 725,04 Kč.

343 – Daň z přidané hodnoty

Účet daně z přidané hodnoty byl ovlivněn především neoprávněným zařazením dokladů pro odpočet na DPH, kam spadají následující položky.

Tabulka 32 - Sumarizace na účtu 343

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Pohonné hmoty	27 012	14 850
Úklid	6 250	1 875
Zabezpečovací systém	6 857	2 057
Nákup balené vody	831	664,80
Kancelářské potřeby	1 328,04	388,85
Spotřební zboží	7 923,47	0
Telefonní výdaje	4 164,32	520,54
Výdaje na reprezentaci	1 825,60	1 277,92

CELKEM	56 191,43	21 634,11
ROZDÍL		- 34 557,32

Vlastní zpracování

Zde opět došlo k největším změnám vlivem přeúčtování faktur na pohonné hmoty a spotřební zboží, kde rozdíl celkově činil 20 085,47 Kč. Další položky jako úklid, zabezpečovací systém, nákup balené vody, kancelářských potřeb, telefonní výdaje a náklady na reprezentaci již tento účet ovlivnily pouze částkou 14 471,85 Kč.

331 – Zaměstnanci

Na tomto účtu se na straně dal evidují závazky vůči zaměstnancům, případně na straně má dáti jejich snížení. Vlivem přeúčtování položek švarcsystému na hrubou mzdu zde vznikají jisté změny, které jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 33 - Sumarizace na účtu 331

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Švarcsystém	0	689 995
ROZDÍL		+ 689 995

Vlastní zpracování

Nejprve došlo ke zvýšení závazku vůči zaměstnancům ve výši 1 002 202 Kč vlivem mezd a poté došlo ke snížení závazku o 312 207 Kč vlivem sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění a daně, které závazek vůči zaměstnancům snižuje. Tyto částky jsou vzaty jako kumulativní součet za celý rok.

336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Další položkou, kterou ovlivnila změna účtování při převodu ze švarcsystému na zaměstnání je právě účet zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění týkající se dané společnosti. Zde došlo k následujícím operacím.

Tabulka 34 - Sumarizace na účtu 336

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
SP a ZP za zaměstnavatele	0	340 748
SP a ZP za zaměstnance	0	110 247
CELKEM		450 995
ROZDÍL		+ 450 995

Vlastní zpracování

Spolu se mzdami se také zvýšil závazek vůči těmto institucím, a to jak za samotné zaměstnance, tak i zaměstnavatele v celkové výši 450 995 Kč. Tato částka je vzata jako kumulativní součet za celý rok.

342 - Ostatní přímé daně

Poslední položkou, která byla pozměněna vlivem švarcsystému je účet ostatní přímé daně. O zálohu na daň se sice sníží závazek vůči zaměstnanci, avšak naproti tomu se zároveň zvýší závazek vůči finančnímu úřadu.

Tabulka 35 - Sumarizace na účtu 342

	Původní zaúčtovaná výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Odvod daně	0	201 960
ROZDÍL		+ 201 960

Vlastní zpracování

V tomto případě se jednalo o částku 201 960 Kč, což již není zanedbatelná částka.

3 NÁVRH ŘEŠENÍ

Tato kapitola již bude zaměřena na návrh konkrétního řešení. Vzhledem k tomu, že cílem práce bylo porovnat hospodaření společnosti XYZ, s.r.o. při využívání kreativního účetnictví a při jeho nevyužívání, základním výstupem bude především přepracovaný výkaz zisků a ztráty a nová výsledná daňová povinnost. Pro splnění tohoto cíle je nejprve nutné sestavit nový výkaz zisku a ztráty. Jako další bude uvedena správná daň z příjmu právnických osob, kterou by společnost správně měla za rok 2016 odvést a také dopad na jednotlivé části účetnictví.

3.1 Nová podoba výkazu zisku a ztráty

Po přepočtení veškerých rozdílů v účetnictví, kdy byly vynechány praktiky kreativního účetnictví a jednotlivé účty byly přepočítány na správnou výši, došlo i ke změnám v celém výkazu. Pro ilustraci je níže uvedeno, jaký dopad měly tyto změny na výkaz zisků a ztráty a rozvahu v daném roce 2016.

Tabulka 36 - Původní a nová podoba výkazu zisků a ztráty v tis. Kč

Označení a	TEXT b	Číslo řádku c	Rok 2016	
			Skutečnost v účetních období	Upravené hodnoty
I.	Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb	01	6 873	6 873
II.	Tržby za prodej zboží	02	0	0
A.	Výkonová spotřeba	03	6 720	5 187
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	04	0	0
C.	Aktivace (-)	05	0	0
D.	Osobní náklady	06	29	1 372
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	07	0	0
III.	Ostatní provozní výnosy	08	0	0
F.	Ostatní provozní náklady	09	21	6
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 04 - 05 - 06 - 07 + 08 - 09)	10	103	308
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly	11	0	0
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	12	0	0
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	13	0	0

H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	14	0	0
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	15	0	0
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	16	0	0
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	17	0	0
VII.	Ostatní finanční výnosy	18	0	0
K.	Ostatní finanční náklady	19	4	4
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 11 - 12 + 13 - 14 + 15 - 16 - 17 + 18 - 19)	20	-4	-4
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 10 + 20)	21	99	304
L.	Daň z příjmů	22	0	0
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 21 - 22)	23	0	0
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	24	0	0
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 23 - 24)	25	99	304
*	Čistý obrát za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII	26	6 877	6 877

Vlastní zpracování dle poskytnutých dokumentů

3.2 Nový výsledek hospodaření a daň z příjmu právnických osob

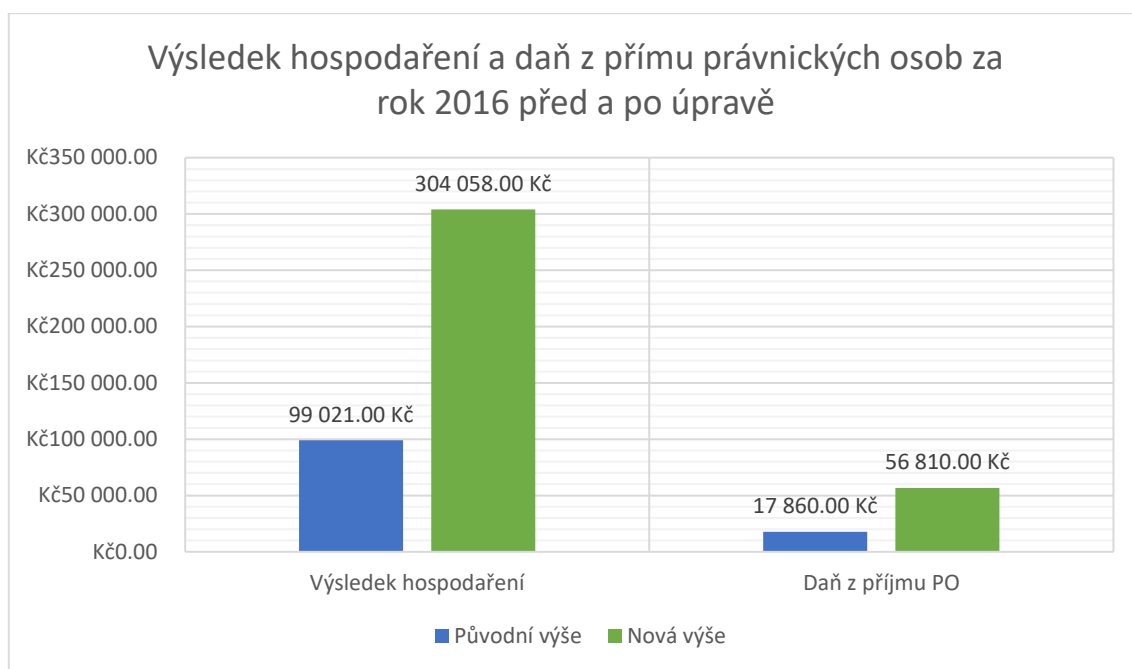
Změny na jednotlivých účtech neměly dopad jen na tyto položky, ale také na celý výsledek hospodaření, jehož původní výše byla přibližně 99 tisíc Kč.

Tabulka 37 - Výsledek hospodaření a daň z příjmu PO za rok 2016 před a po úpravě

	Původní výše (Kč)	Nová výše (Kč)
Výsledek hospodaření	99 021	304 058
Daň z příjmu PO	17 860	56 810

Vlastní zpracování

Po zúčtování veškerých operací opravujících účetnictví společnosti XYZ, s.r.o. k podání věrného a poctivého obrazu bylo zjištěno, že v se výsledek hospodaření zvýší na 304 058 Kč. V návaznosti na změnu hospodářského výsledku by se také změnila výše daně z příjmu právnických osob, kterou by společnost správně měla za daný rok 2016 odvést. Ta se zvýšila z původních 17 860 Kč na nově vypočtených 56 810 Kč. Veškeré údaje jsou ještě graficky znázorněny níže.

Graf 5 - Výsledek hospodaření a daň z příjmu PO za rok 2016 před a po úpravě

Vlastní zpracování

Z výše uvedených údajů lze vidět, že veškeré sledované operace měly na společnost značný vliv. Přeučtováním faktur na správné částky a upuštěním od praktik švarcsystému se výsledek hospodaření zvýšil o více jak 200 000 Kč. Zároveň vlivem toho došlo k navýšení výsledné daňové povinnosti právnické osoby o téměř 40 000 Kč.

4 ZÁVĚR

Cílem závěrečné diplomové práce bylo analyzovat nástroje kreativního účetnictví využívané vybranou obchodní korporací. Součástí byla také analýza toho, jaké má využití kreativního účetnictví dopad na daný subjekt a navrhnout kroky k nápravě ve smyslu věrného a poctivého zobrazení.

Závěrečná práce byla zpracovávána pro obchodní korporaci s právní formou společnost s ručením omezeným zabývající se stavebními pracemi, konkrétně montážemi sádkokartonu, zateplování fasád a minerálními podhledy. Vzhledem k charakteru práce a citlivosti tématu byla daná společnost po domluvě s vlastníkem uváděna v celé práci pod fiktivní názvem XYZ, s.r.o. Pro účely zpracování této práce bylo využito jak veřejně dostupných informací a podkladů, tak i interních, kam patří jednotlivé doklady, finanční výkazy a interní informace vyplývající z rozhovoru s jednatelem a účetní společnosti. Některá poskytnutá data byla vzhledem k utajení v práci pozměněna za pomoci pro násobení koeficientem, ovšem tak, aby nepozměnila charakter a transparentnost této práce.

Nejprve byla uvedena teoretická část, která shrnuje základní informace spojené s problematikou kreativního účetnictví obecně, kam patří klíčové pojmy, definice jednotlivých metod kreativního účetnictví, motivy a efekty jeho využívání a také sankce a tresty s ním spojené. To vše bylo doplněno o celosvětové průzkumy týkající se dané problematiky, které měly za úkol ještě více rozšířit povědomí o rozsahu praktikování kreativního účetnictví jak ve světě, tak i v České Republice.

Analytická část práce pak byla již zaměřena přímo na danou společnost, kdy po krátkém představení společnosti došlo k analyzování metod kreativního účetnictví za rok 2016 spolu s přepočtem na správné hodnoty.

První podkapitola se zabývala praktikováním švarcsystému a tomu, jaký dopad má jeho praktikování nejen na danou společnost, ale také na živnostníky, kteří jsou takto společností najímání. Po ověření, že společnost opravdu naplňuje podmínky švarcsystému bylo vyčísleno, že touto metodou ušetří na odvodech na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění 340 748 Kč za podmínky zachování celkové výše nákladů na živnostníka. Samotní živnostníci díky švarcsystému sice zaplatí na těchto

odvodech o 71 893 Kč více, ale na dani z příjmu naopak ušetří o 161 700 Kč více. Celkový čistý příjem každého z živnostníku se pak v průměru zvýší o více jak 117 000 Kč ročně oproti situaci, kdy by byly společnostmi řádně zaměstnání.

V druhé podkapitole bylo pojednáváno o chybách v zaúčtování pohonných hmot. Ty byly z části tvořené účtenkami, které ani nebyly vázány k firemnímu autu, čímž došlo k neoprávněně zařazeným nákladům ve výši 19 834 Kč. Další chybou bylo neoddělení firemních a soukromých jízd, čímž se náklady neoprávněně zvýšily o dalších 38 064 Kč.

Třetí podkapitola byla věnována výdajům spojeným s kanceláří. Zde byly neprávem zařazené náklady ve výši 20 825 Kč, jelikož společnost si nechávala k faktuře za úklid kanceláře připisovat také náklady na úklid domácnosti. Ke stejné situaci pak došlo i u zabezpečovacího systému, kde neprávem zařazené náklady činily 24 044 Kč. Jako další došlo k pochybení při účtování nákladů na balenou vodu, kde vlivem osobní spotřeby byly do účetnictví zařazené neprávem náklady ve výši 1 108,34 Kč. Poslední položkou pak byly kancelářské potřeby, které ovlivnily náklady ve výši 4 470,81 Kč.

Čtvrtá podkapitola je zaměřena na výdaje spojené s výkonem činnosti. Neoprávněně zde byla zařazena spotřební elektronika v plné výši 37 718,53 Kč. Telefonní výdaje v částce 14 867,76 Kč vůbec nebyly využívány členy společnosti a poměrnou částí nákladů ve výši 2 477,96 Kč se vůbec nepodílely na firemním využití, nýbrž pro soukromé účely. Dále došlo k pochybení v účtování dárek pro partnery, kde byly neoprávněně zařazené náklady ve výši 3 652,32 Kč.

Pátá podkapitola eviduje neoprávněné náklady spojené s cestováním. Největší chybou zde bylo účtování nákladů na cestu do Švýcarska, kde došlo k neoprávněnému navýšení o 32 800 Kč. Neoprávněně zařazená dálniční známka pak náklady ovlivnila částkou 1 500 Kč.

Celkově došlo k neoprávněnému zařazení nákladů do společnosti ve výši 205 037,48 Kč. Tyto náklady pak byly jednotlivě rozděleny nejen podle výše uvedených kategorií, ale také podle jednotlivých účtů.

Praktická část pak přinesla návrh řešení, kterým bylo přepracování původního výkazu zisků a ztráty za rok 2016 podle nově získaných hodnot z předešlé kapitoly. Vlivem těchto všech operací došlo ke zvýšení hospodářského výsledku z původních 99 021 Kč na

nových 304 058 Kč, z čehož vyšla i nová daň z příjmu právnické osoby ve výši 56 810 Kč oproti původním 17 860 Kč.

Společnosti byly veškeré závěry této práce předloženy a bylo ji doporučeno se těmito chybám v účetnictví, které neoprávněně snižují hospodářský výsledek a daň z příjmu, vyhnout.

Seznam použití literatury

- 1) ŽÁK, Petr. Kreativita a její rozvoj. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2004. Business books. ISBN 80-251-0457-5.
- 2) KLUSONĚ, Václav. Moderní korporace v soudobém kapitalismu. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1795-4.
- 3) PUTNOVÁ, Anna a Pavel SEKNIČKA. Etické řízení ve firmě: nástroje a metody: etický a sociální audit. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1621-3.
- 4) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví §7 ve znění pozdějších předpisů.
- 5) SLÁDKOVÁ, Eva. Finanční účetnictví a výkaznictví. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009. Vzdělávání účetních v ČR. Učebnice. ISBN 978-80-7357-434-5.
- 6) MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ. Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích. Praha: Grada Publishing, 2016. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-5806-0.
- 7) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §209 odst. 1 ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Postup auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky. In.: ISA 240. Dostupné také z: <http://www.kacr.cz/data/Methodika/Auditing/ISA/ISA240.pdf>
- 9) SCHWARTZHOFFOVÁ, Eva. Podnikání v rekreologii. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. Monografie. ISBN 978-80-244-2611-2.
- 10) NEŠČÁKOVÁ, Libuše a Lucie MARELOVÁ. Vnitřní závazné předpisy zaměstnavatele a jiné pracovněprávní úkony: krok za krokem. Praha: Grada, 2013. Právo pro každého. ISBN 978-80-247-4622-7.
- 11) BEZOUŠKA, Petr a Gabriela IVANCO. Pracovní právo pro zaměstnavatele. Praha: Linde, 2010. Praktická právní příručka. ISBN 978-80-7201-795-9.
- 12) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti §139 a §140 ve znění pozdějších předpisů.
- 13) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů §24 a §25 ve znění pozdějších předpisů.
- 14) The Fraud Triangle. *ACFE: Association of Certified Fraud Examiners* [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.acfe.com/fraud-triangle.aspx>
- 15) Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016: Zpráva za Českou republiku. PWC [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z:

<https://www.pwc.com/cz/cs/hospodarska-kriminalita/assets/pdf/global-economic-crime-survey-2016-cz.pdf>

- 16) KRUPOVÁ, Lenka. Kreativní účetnictví: zneužívání účetnictví – možnosti a meze. Praha: Komora auditorů ČR, 2001. ISBN 80-902855-2-X.
- 17) MULFORD, CH., COMISKEY, E. The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices. LLC, 2002, ISBN
- 18) Report to the nations on occupational fraud and abuse: 2016 global fraud study. *ACFE: Association of Certified Fraud Examiners* [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <https://s3-us-west-2.amazonaws.com/acfepublic/2016-report-to-the-nations.pdf>
- 19) Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2014: Zpráva za Českou republiku. PWC [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/cz/cs/hospodarska-kriminalita/assets/pdf/global-economic-crime-survey-2014-cz.pdf>
- 20) Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku z roku 2011. *Surveillance, TPA Horwath ve spolupráci s ACCA* [online]. [cit. 2017-01-22]. Dostupné z: <http://www.surveillance.com/content/3-vzdelavacie-centrum/4-aktuality/20120410-prieskum-o-vyskyte-podvodov-v-cr-a-sr-za-rok-2011/pruzkum-o-vyskytu-podvodu-v-ceske-republice-a-na-slovensku-za-rok-2011-cz1.pdf>
- 21) *Kreativní účetnictví, podvody a techniky „řízení výsledku“* [online]. Plzeň, 2014 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/11025/12186/1/BP_Plevkova.pdf
- 22) KOVANICOVÁ, Dana. Finanční účetnictví: světový koncept. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Polygon, 2003. ISBN 80-7273-090-8. Dostupné také z: <http://kramerius.mzk.cz/search/handle/uuid:82a9b750-3b06-11e3-b77f-005056827e51>
- 23) Kreativní účetnictví [online]. Praha, 2008 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/vskp/id/1222846>
- 24) Kreativní účetnictví – účetní chyba, účetní podvod v podmínkách ČR [online]. České Budějovice, 2013 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: https://theses.cz/id/qs13ol/Diplomov_prce_Plemlov.pdf

- 25) DRÁBKOVÁ, Z. Kreativní účetnictví a účetní podvody jako porušování věrného a poctivého obrazu účetnictví. České Budějovice, 2011. Disertační práce. JU v Českých Budějovicích.
- 26) *Případ Enron: dohra (Sarbanes-Oxley Act)* [online]. In: . 2002 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.gaap.cz/cs/sox>
- 27) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- 28) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.
- 29) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §240 odst. 1 ve znění pozdějších předpisů.
- 30) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §240 odst. 2 a 3 ve znění pozdějších předpisů.
- 31) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §240 odst. 4 ve znění pozdějších předpisů.
- 32) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §241 odst. 1 ve znění pozdějších předpisů.
- 33) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §241 odst. 2 a 3 ve znění pozdějších předpisů.
- 34) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §242 ve znění pozdějších předpisů.
- 35) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §254 odst. 1 ve znění pozdějších předpisů.
- 36) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §254 odst. 3 a 4 ve znění pozdějších předpisů.
- 37) Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník §254 ve znění pozdějších předpisů.
- 38) *Dobrá daňová rada nebo příprava zkrácení daně?* [online]. In: . 2016 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.warido.cz/1242/dobra-danova-rada-nebo-priprava-zkraceni-dane>
- 39) BOHUŠOVÁ, Hana. Konvergence systémů IFRS a US GAAP pro vznik jediného systému finančního výkaznictví. Brno: Policy Research Center, c2013. ISBN 978-80-87909-00-3.
- 40) FICBAUER, Jiří a David FICBAUER. Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy. 5., aktualiz. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2012. Ekonomie. ISBN 978-80-7418-143-6.
- 41) MALÍKOVÁ, Olga a Josef HORÁK. Finanční účetnictví: poznámky k vybraným oblastem účetní teorie v podmínkách současné účetní regulace : monografie. V Liberci: Technická univerzita, 2010. ISBN 978-80-7372-690-4.

- 42) JÍLEK, Josef. Deriváty, hedžové fondy, offshorové společnosti. Praha: Grada, 2006. Finanční trhy a instituce. ISBN 80-247-1826-X.
- 43) *43 Specializované stavební činnosti* [online]. In: . 2016 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/nace/43-specializovane-stavebni-cinnosti/>
- 44) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů §7 ve znění pozdějších předpisů.
- 45) *Zdravotní a sociální pojištění 2016: kolik si připlatíte?* [online]. In: . 2015 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/zdravotni-a-socialni-pojisteni-2016-kolik-si-priplatite>
- 46) *Vyplatí se švarcsystém? Spočítali jsme, kolik ušetříte* [online]. In: . 2012 [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/vyplati-se-svarcsystem-spocitali-jsme-kolik-usetrite>
- 47) *Pokyn GF Ř č. D-6: k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. In: . [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-zakony/Pokyn__GFR_c_D_6.pdf
- 48) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů.
- 49) *Vyhláška č. 309/2015 Sb.: o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2016, ze dne 16. listopadu 2015* [online]. In: . [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/vyhlaska-c-309-2015-sb-23173>
- 50) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty §52 ve znění pozdějších předpisů.
- 51) *KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ* [online]. Brno, 2015 [cit. 2017-02-13]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/426725/esf_m/Diplomova_prace_Adamec_Frantisek.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Jindřiška ŠEDOVÁ, CSc.
- 52) AMABILE, Teresa M. 1983. The Social Psychology of Creativity. 1st ed. New York: Springer Verlag, 1983. 241 s. ISBN 0-387-90830-7.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Účetní podvody – ČR a Slovensko v letech 2011, 2014 a 2016.....	24
Tabulka 2 – Vybrané položky aktiv za rok 2016 v tis. Kč	40
Tabulka 3 – Vybrané položky pasiv za rok 2016 v tis. Kč.....	40
Tabulka 4 - Splnění podmínek, za kterých se u živnostníků jedná o švarcsystém	41
Tabulka 5 - Přehled příjmů jednotlivých živnostníků	42
Tabulka 6 - Celkové výdaje při využití švarcsystému	43
Tabulka 7 - Celkové náklady při zaměstnání na pracovní smlouvu	44
Tabulka 8 - Celkové odvody.....	45
Tabulka 9 - Srovnání čistého příjmu živnostníků a čisté mzdy zaměstnanců	46
Tabulka 10 – Souhrnné měsíční výdaje na pohonné hmoty	47
Tabulka 11 - Korekce výdajů na pohonné hmoty o neprávem zařazené účtenky	48
Tabulka 12 - Korekce výdajů na pohonné hmoty o využití pro osobní účely	48
Tabulka 13 - Celkové oprávněné a neoprávněné částky u pohonných hmot.....	49
Tabulka 14 - Výdaje na úklid	50
Tabulka 15 - Výdaje na zabezpečovací systém	51
Tabulka 16 - Výdaje na balenou vodu	51
Tabulka 17 – Výdaje na kancelářské potřeby	52
Tabulka 18 - Sumarizace neoprávněných nákladů a DPH spojených s kanceláří	53
Tabulka 19 - Výdaje na spotřební elektroniku.....	55
Tabulka 20 – Výdaje na telefonní služby	56
Tabulka 21 - Výdaje na reprezentaci	57
Tabulka 22 - Výdaje na pracovní cestu	58
Tabulka 23 - Výdaje na dálniční známky	58
Tabulka 24 - Sumarizace jednotlivých praktik kreativního účetnictví	59
Tabulka 25 - Celkové ovlivnění daně z přidané hodnoty	60
Tabulka 26 - Sumarizace na účtu 501	60
Tabulka 27- Sumarizace na účtu 512.....	61
Tabulka 28 - Sumarizace na účtu 518.....	61
Tabulka 29 - Sumarizace na účtech 521 a 524	62
Tabulka 30 - Sumarizace na účtu 538.....	62
Tabulka 31 - Sumarizace na účtu 221	63

Tabulka 32 - Sumarizace na účtu 343	63
Tabulka 33 - Sumarizace na účtu 331	64
Tabulka 34 - Sumarizace na účtu 336	65
Tabulka 35 - Sumarizace na účtu 342	65
Tabulka 36 - Původní a nová podoba výkazu zisků a ztráty v tis. Kč	66
Tabulka 37 - Výsledek hospodaření a daň z příjmu PO za rok 2016 před a po úpravě..	67

Seznam grafů

Graf 1 – Znázornění income smoothing	30
Graf 2 – Znázornění big bath	30
Graf 3 - Vliv přechodu ze švarcsystému na zaměstnání na ovlivěné nákladové účty	45
Graf 4 - Celkové odvody a jejich skladba při švarcsystému a zaměstnání	46
Graf 5 - Výsledek hospodaření a daň z příjmu PO za rok 2016 před a po úpravě	68

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Trojúhelník podvodu.....	17
Obrázek 2 – Trojúhelník podvodu – procentní zastoupení.....	18
Obrázek 3 – Report to the Nations 2016 – falšování finančních výkazů (v %)	22
Obrázek 4 – Report to the Nations 2016 – falšování finančních výkazů (v USD).....	22
Obrázek 5 – Report to the Nations 2016 – schéma utajování podvodů.....	23
Obrázek 6 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – nejčastější typy hospodářské kriminality.....	24
Obrázek 7 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – realita a vnímání hospodářské kriminality.....	25
Obrázek 8 – Celosvětový průzkum hospodářské kriminality 2016 – Druhy odhalených podvodů	26
Obrázek 9 – Techniky kreativního účetnictví.....	27
Obrázek 10 - Stupně využití kreativního účetnictví	31
Obrázek 11 - Sankce dle trestního zákoníku	34
Obrázek 12 – Sankce dle trestního zákoníku §241	35
Obrázek 13 - Sankce dle trestního zákoníku §254	36